

TILEME RƆ 'BA WA Zi Yowani

¹ Ame na rƆ akileme 'ba Yĕsu Kurisitö ame Boko'ba ki'di zi bo 'dƆ kileme wa ma kĕdi ko'dokƆ 'dƆ to'dƆ rönni giri naga nime zi bo laja abo ga ne. Bo ileme gomo 'deni laka yaga ti toja malayika abo zi bo laja abo Yowani,

² ame bo Yowani kiyĕti gƆ wa ame ga pili bo ko'ja ne 'deni yaga. Omba kina rƆ lende 'ba Boko'ba ame Yĕsu Kurisitö kodƆrƆ ndimo 'deni ne.

³ Lijĕ ame ga kidĕki lende kumĕ naga nime kugu bine ne ti kĕdi ngi ti yĕyi. Lijĕ ame ga kuwö kinda'ba kitigƆ mi doki'di nni ne ti kĕdi ngi gbĭ ti yĕyi römöyi kada mo Ɔwo dĕ kpe.

Kanisa Modomoriyö

⁴ Ma Yowani mugu waraga nime ziye kpe kanisa ma modomoriyö mi dƆyayi 'ba Asiya. Lende kĕyi ti mi kĕyi abo 'ba Boko'ba ame bo kĕdi 'deni molo di bi tisaki mo nduwĕ kömö giri nime njö rƆ njburunburu ne koloma tiye gbĭ ti yĕyi 'ba Nyi KƆtƆ Laka modomoriyö ma kƆmƆ kitĭ 'ba Boko'ba,

⁵ ti yĕyi 'ba Yĕsu Kurisitö koloma gbĭ tiye. Bo na lende abo njuru rƆ ma kodƆrƆ, kole dƆndende 'ba tƆdƆ di mi tölĕ, jere 'ba dƆ jere ni pili.

Bo ame kƆ'Ɔ ze 'deni kulöwö kölĕ gƆze 'dƆ kope ze yaga di mi lende kĕnyĕ ze ga ti roma bo,

⁶ ki'di ze 'deni rɔ 'ba ɲere löbu abo rɔ bo akumu toja laja zi Boko'ba 'bu bo ne. Akilëlu ti tigo dɔ kiteli kedi zi bo nduwë ɲbö rɔ ɲburunburu. Amini.

⁷ Oɲgɔke te, bo edi kako beri ti poli kina bo kupö bo tönë ga ti laki pili ti ko'ja bo ɲgi, dɔ kupö pili 'ba dɔliɲɔ ti kudu bo 'deni ɲgi. Yëë, kedi ɲgi tara. Amini.

⁸ ɲere Boko'ba ame kedi 'deni mɔlo di bi tisaki mo nduwë kömö giri nime ɲbö rɔ ɲburunburu ne bo tigo dɔ kiteli iya te, “Ma Boko'ba na rɔ tisaki mo gbi rɔ tote mo.”

Nyi

⁹ Ma löndö ye Yowani na. Ma gbi rɔ lepï ye ame rɔ akoto ti Yësu mi tombi gomo rɔ atiri go ɲere löbu nime liya ti mi keddi. Oga ma 'deni medï mi döötu 'ba Patomosi go kö'du 'ba tiyëlë lende 'ba Boko'ba ame Yësu Kurisito kodoro ndimo 'deni ne.

¹⁰ Mi kada löbu ma dɔ koto moto Nyi Koto Laka inda'ba ma ɲgi mbi. Kina muwö biro kudu ɲgi kebe goma rɔ ma kembe kozo biro tototi naga tara,

¹¹ iya te, “Wa ame ga pili ko'ja ne ugu koja zi kanisa ma modomoriyö ame ga mi gawo 'ba Epeso, mi Semorona, mi Pegamona, mi Towatira, mi Saradisi, mi Piladapiya ni ti Lodikiya ne.”

¹² Kina muyi komo ma ɲgi tonɲo oto nima kedi kilende zö ne. Kina odo muyi komo ma 'deni tine mo'ja ndeni yamo ma köbököbö modomoriyö 'ba tidëyi lamba 'deni yayi.

¹³ Kina mi löngö ndeni naga nima yayi mo'ja bo moto kozo kole 'ba bilaka lesi tara kedi koro,

kusu jalabiya 'deni ḡbö kilala yayi, kudödu kpa dḡḡgo'do bo 'deni ti gasi ma köbököbö.

¹⁴ Sunē dḡ bo ga aḡmi ḡḡi kḡzḡ alato ni ma ti buruku naga tara. Kḡmḡ bo öbö kḡzḡ pa'do,

¹⁵ ndī bo ga aḡmi kḡzḡ yamo ame kuböbö 'deni kileze yaga ne tara, mugu bo udu kḡzḡ bituru 'ba mini ma kēdi kḡḡḡ.

¹⁶ Bo inda'ba kēlu 'ba mītḡḡḡ modḡmoriyö közi bo ma dōri, kina mbele ame kikapapa kḡmo 'deni kapa kpaki riyö ne kḡdḡ ḡḡi di kpa bo. Kḡmḡ bo öbö ḡḡi kḡzḡ kada ame 'deni mī zana kada ma kata ne tara.

¹⁷ Kina ḡdḡ mo'ja bo 'deni tara tine, mēnyī ḡḡi mila'ba bēri ndī bo kḡzḡ töku. Tine bo ēnyī ki'di közi bo ma dōri rḡma, bo iya te, “Kinza kere dē. Ma na rḡ tisaki mo gbī rḡ tote mo

¹⁸ Ma na rḡ bḡ dīdī, mölē 'deni pa ne mīdīdī 'deni yaga rḡ ḡburuḡburu. Kpadōri 'ba tölē ni ti maliti 'deni pili mī közö.

¹⁹ Kina ti, wa ame ga pili ko'ja ne ugu ti, ma ḡiri naga nime kpaki ti ma kēdi ko'dḡkḡ 'dḡ to'dḡ rōnnī 'jaa naga nima.

²⁰ Kēlu modḡmoriyö naga nima ko'ja minda'ba közö ma dōri ne gbī ti ndēḡi yamo köbököbö modḡmoriyö 'ba tidēyī lamba naga nima, 'jo 'ba lende mo ga na te. Kēlu modḡmoriyö naga nima lijē na rḡ malayika 'ba kanisa ma modḡmoriyö naga nima. Kina ndēḡi modḡmoriyö naga nima na rḡ kanisa ma modḡmoriyö mo tōnē ga.”

2

Kanisa Ma Epeso

1 “Ugu kɔzɔ a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Epeso.

Ame na rɔ ndose abo 'ba bɔ ame kinda'ba kɛlu modɔmoriyɔ kɔzɔ bo ma dɔri, bo kɛdi kilɔngere mi lɔngɔ ndɛŋi modɔmoriyɔ di mi yamo kɔbɔkɔbɔ 'ba tidɛyi lamba tɔnɛ ga ne.

2 Mikali ndɔbɔ ko'dɔ 'be 'deni, kɔzɔ kitigo 'be mi ndɔbɔ ti mi kɛddi 'be mikali 'deni. Mikali 'deni ma kogake rɔye yaga di rɔnni lijɛ bɔ lende kɛnyɛ naga nima. Ya ma kidewo rɔnni tɛgɛ lijɛ na rɔ bɔ laja 'ba Boko'ba naga iyɔzɔke lijɛ 'deni kotake gɔ bɛti 'bɛnni yaga ma lijɛ kinza rɔ ma laka.

3 Mikali ma kogbɔke rɔye 'deni ti mi kɛddi tombi gomɔ gɔ lende ma du kinza ma kogake kpeye goma.

4 Ne pele mɛdi gba ti wa naga nime tiya mo yida rɔye. Monɔgɔ ye idakike 'deni di mi ako'ɔ 'be, inzake kpe kɔzɔ ma dɔgba tɔnɛ bine ne.

5 Omerike gɔ la'ba 'be ame kileki ye 'deni ŋbɔ nyati yi'bɔwu ne te. Otɔke dɔye di yimo kilekike to'dɔ wa tɔnɛ ga kolomake pa rɔ to'dɔ mo dɔgba bine ne. Ɔdɔ kotɔke dɔye dɛ ti mako ziye mogba ndɛŋi 'ba lamba 'be nima yaga di mi gɔ bi mo.

6 Tine ame na rɔ lende laka 'be ame kɔ'bɔke ŋburu to'ji akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo naga nima ne gbɛ kɔzɔ 'bama ame mɔ'bɔ to'ji akiyandi 'bɛnni nima ne tara.

7 Kina ti, bɔ ame kɛdi ti mbili ne i'dike bo kuwɔ lende naga nime Nyi Kɔtɔ Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bɔ ame ka'da wa 'deni ti mi'di bo tonyo dɔngɛri 'ba didi ame mi dɔliŋɔ 'ba Boko'ba ne.”

Kanisa Ma Semorona

⁸ “Ugu kɔɔɔ a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Semorona.

Ame na ɔ ndose abo 'ba bɔ ame bo ɔ tisaki mo gbɪ ɔ tote mo ne. Bo ame tɔnɛ kɔlɛ kɛnyɪ kɪdɪdɪ 'deni 'bɔwu yaga ne.

⁹ Mikali gomɔ 'be ti lisa 'be 'deni. Ne tine inzake lipo ɔ lisa, kpe ɔ bɔ mɔri. Kore 'ba ɔye muwɔ 'deni ma lijɛ bɔ kiya rɔnnɪ ɔ Yudayi naga nima kɛdɪ ko'dɔ. Lijɛ iya rɔnnɪ tɛgɛ lijɛ na ɔ Yudayi, dɛmba lijɛ ka ɔ bɔ laja 'ba Satani ga.

¹⁰ Kinza kereke dɛ kɔtɔ te di zi gomɔ ame ga 'dɔ kombike ne, rɔmɔyɪ ɔ ma laka mɛdɪ miya ziye, Satani ti ku'du ya mɔtɔ ga di mɪ lɔngɔ ye bina mɪ maboso tiyɔɔ ye timo. Kina ti kombike gomɔ 'ba kɔzɪ kasi ma kɛdɪ ko'dɔ ziye ɳbɔ kada dɔ 'butɛ. Tine ɔnyɔke nduwɛ gomɔ ti mɪ kɛddɪ ɳbɔ mɪ tɔlɛ kina ti mɪ'di kpa kɔzɪmo ɳgɪ ziye ɔ dɪdɪ.

¹¹ Kina ti, bɔ ame kɛdɪ ti mbili ne i'dike bo kuwɔ lende naga nime Nyɪ Kɔtɔ Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ne inza kinene tɔlɛ ame ɔ mɪ rɪyɔ ne kpe.”

Kanisa Ma Pegamona

¹² “Ugu kɔɔɔ a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Pegamona.

Ame na ɔ ndose abo 'ba bɔ ame ti mbele kpa rɪyɔ ma kapa kulɔwɔ ne.

¹³ Mikali bi 'ba loma 'be ame Satani kɛdɪ 'deni ti kitɪ lɔbu abo teyi ne. Ne pele ɔ'bɔke nduwɛ ɔ ma kitigɔ mɪ mɔyɪ ma kinza toga kpeye gomɔ. ɔ'bɔke ti'di dɔye gɔ lende ma pele mɪ kada 'ba

tupö Anitipa bo laja laka ma nime ame kupö mi gawo 'be nima Satani kedî koloma teyi ne.

¹⁴ Ne pele tara medî ti lende moto ga mbowa bine yida roye. Eddike ti bilaka 'be moto ga yayi ame ki'di dönî 'deni go akiyandi 'ba Balama ame tönë koloma molo bine tiyandi Balaka toco bilaka 'ba Yisarele mi lende kënyë ti tonyo wa ame ga kumu zi akoro ne gbî to'do yëri.

¹⁵ Kina me 'deni gbî tara, eddike ti bilaka 'be moto ga ame ki'di dönî 'deni go akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo ne.

¹⁶ Kina me ti otake doye dëne ti malo doye giri naga nime moga lijë bilaka naga nima ti mbele 'ba kpama.

¹⁷ Kina ti, bo ame kedî ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ti mi'di akonyo ame kako di mitoro ne zi bo. Kina ti mi'di lele kanmi gbî zi bo ti möyi la'ja kugu 'deni domo ame bo bo kogba mo na nge kikali 'jo mo ne."

Kanisa Ma Towatira

¹⁸ "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Towatira.

Ame na ro ndose abo 'ba kole 'ba Boko'ba, bo ame komo bo köbö kozo pa'do, ndi bo kanmi kozo yamo ma kuböbö 'deni kileze yaga ne tara.

¹⁹ Mikali ndobo ko'do 'be 'deni, akoc 'be ti ti'di doye go lende ma ti laja koja 'be gbî ti mi keddî 'be ga pili mikali 'deni. Kina gbî mikali 'deni ma keddî ko'doke 'deni le'jete ro do kiteli di do ma dogba tönë bine ne.

20 Ne pele tara mēdi gba ti wa naga nime tiya mo yida rōye. Kpe ö'böke tujē dō 'ja nima rō Jezebele lōko kiya rōni rō bō kumē lende 'ba Boko'ba ne. Kina me lōko ki'di bō laja ma ga 'deni kōcō yaga ti akiyandi 'bēni nima to'dō yēri gbī tonyo wa ame ga kumu zi akoro ne.

21 Mola nī pele mbowa 'dō lōko koto dōni di mī yēri 'bēni nima, tine lōko o'dōkō dē.

22 Ne ti mudōdu lōko bēri dō lanjba ti rōkō'ō dō kose. Kina ti modō gomō ma kinza kiya gbī dōnni lijē bō ko'dō yēri tīni naga nima o'dō lijē koto dōnni dē di mī kori 'ba lende 'bēni nima.

23 Ti mupō bō kōsō gōni ga yaga. Kina bilaka 'ba kanisa pili ti kikali ngi ma na rō bō koma mī dōki'di bilaka gbī ti mī meri 'ba dō. Kina kpe pili ti mopi ngi tara ziye, 'bēyi 'ba bō mōtō ko gō ndōbō ko'dō 'bi.

24 Kina me mēdi miya 'deni zi kōsō ye ama ga mī Towatira yayi, kpe ma kinza ki'dike dōye dē gō akiyandi 'bēni naga nima ne, ame gbī kiyandi ye dē ti o'tō 'bēnni nima lijē laki ni kidēki rō dō gege 'ba Satani ne. Mi'di akirindī mōtō dē kpe dōye.

25 Tine wa naga nime kēddi ko'dōke le'jete ne na 'dō kōnyōke nduwē gōmo njbō mileki mako ziye.

26 Bō ame ka'da wa 'deni ko'dō ako'dōkō ma njbō kōmō mī tote mo ti mi'di kōzi kakpa 'ba dō, dō kupō pili 'ba dōliņō nime teyi.

27 Bo ti kēdi ti kōzi kakpa dōnni pili ti pēri yamo. Bo ti kitikō dōnni yaga kōzō kete tara. Ame ti kēdi gbī kōzō kōzi kakpa ame mo'ja 'deni di zi 'bu ma ne.

28 Kina ti mi'di tɔro bi kězē gbī zi bɔ mo nima.

29 Kina ti, bɔ ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō wa naga nime Nyī Kɔtɔ Laka kiya zi kanisa naga nime ne.”

3

Kanisa Ma Saradisi

¹ “Ugu kɔzɔ a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Saradisi.

Ame na rɔ ndose abo 'ba bɔ ma Nyī Kɔtɔ Laka modɔmoriyō 'ba Bɔko'ba ti kēlu modɔmoriyō tōnē ga kēdī mī kōzī bo ne. Ndɔbɔ ko'dɔ 'be ga mikali 'deni. Mikali 'deni ēddī kīdēkike rɔye iyake te kpe gba ti dīdī mīye dēmba kpe e'be 'deni ka mɔlo rɔ tōku.

² Ne tine ēnyike kindiŋike yaga kisikike kɔzɔ ye ama kēdī ko'dɔkɔ 'deni gbī tulōku ne. Rōmōyī mɔŋɔ 'deni ako'dɔ 'be ga inza gba njo gɔ kɔmɔ Bɔko'ba ma.

³ Wa ame ga tōnē kiyandi ye timo kuwōke 'deni ne, omerike gɔmo. Uwōke dɔmo ti 'dɔ kotɔke dɔye di mī lende kēnyē 'be ga. Ɖɔ kēnyike kindiŋike dē yaga ti mako tugu'du ziye kɔzɔ bɔ 'bɔgō naga tara. Kina inza kikalike saa 'ba tako ma.

⁴ Ne pele tara ēddike ti bilaka 'be mɔtɔ ga mī Saradisi yayi ame lijē kuturō bɔŋɔ ma 'bēnnī ga dē mī mando'dɔ ne. Lijē ti kilingere kɔtɔ tō ti bɔŋɔ kaŋmi rōnnī, rōmōyī lijē na laka kɔzɔ a nime te.

⁵ Lijē ame ga ka'da wa 'deni ne ti musu bɔŋɔ kaŋmi ŋgī rōnnī tara. Kina minza more mōyī lijē kpe yaga di mī buku 'ba dīdī. Ti mumō mōyī lijē

yaga kómó 'bu ma ni ti malayika abo ga, miya te, lijé 'bama na.

⁶ Kina ti, bó ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō lende naga nime Nyī Kótó Laka kiya zi kanisa naga nime ne.”

Kanisa Ma Piladapiya

⁷ “Ugu kózo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Piladapiya.

Ame na ró ndose abo 'ba bó ame kótó laka gbī nge ró bó lende kodóro ne. Bo na kinda'ba kōzi kakpa 'ba Dawidi bó dólínó 'deni. Wa ame bo kunyē kpamo 'deni yaga, bóto urögö dē kpe teyi. Kina wa ame bo kurögö kpamo 'deni teyi bóto unyē dē kpe yaga.

⁸ Wa ame ga kēddī ko'dóke ne mikali 'deni, kina mikali 'deni gbī tigó 'be inza mbiri. Ne pele inda'bake lende ma 'deni kitigó kogake kpeye dē góma. Murögö kpadörī 'deni yaga ziye ró gbönö ame bóto móto kó'bo dē kpe turögö mo teyi.

⁹ Ne 'bēnnī 'ba bóto bó bēti dótumu 'ba Satani naga nima lijé kēdī kiya rōnnī ró Yudayi ne, ti mi'di lijé kako kolódo bēri kómoye. Kina ti lijé kikali ngī mó'ó ye.

¹⁰ Kina gó ame kogbóke kó'du ki'di ma 'deni kó'bó miye liya ti mī kēddī ne, ti mitata ye ngī di zi gomó löbu nime kēdī kako dó dólínó pili tiyózo bilaka 'ba mī dōyayi ne.

¹¹ Kina 'deni mēdī mako gīrī nime, önyóke nduwē gó wa ame ga kēddī ko'dóke ne kinza bóto móto kebe ye ra kinda'ba kpa kōzi 'be.

¹² Bó ame ka'da wa 'deni ne ti mó'dó bo ró matíkperī 'ba mī ró löbu 'ba Bóko'ba ma. Kina bo inza kola gómo kpe. Ti mugu möyī Bóko'ba

ma ro bo ti möyi gawo la'ja 'ba Boko'ba ma ame kina ro Yerosalema ma la'ja ame kedi kako beri di mitoro di zi Boko'ba ma ne. Kina ti mugu möyi ma, ma la'ja gbi ro bo.

¹³ Kina ti, bo ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwo wa naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

Kanisa Ma Lodikiya

¹⁴ "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Lodikiya.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame ro Amini lende abo nburu ro ma kodoro ne, bo na ro bo do wa ame ga pili Boko'ba ko'ba ne.

¹⁵ Mikali ndobo ko'do 'be ga 'deni, eyi de gbi kina ututu de gbi. Miya te ti keddike ro mini ma koto moto di bine,

¹⁶ demba kpe ngi ro mure do riyö, eyi de gbi kina ututu de gbi. Ne go ko'du mo ti moto'bi ye yaga di kpama.

¹⁷ Ebeke tiya mo te, 'Ze 'deni ro mori ti wa nbani dileri oto de kpe.' Demba dena kpe ka ngi ro bo lisa, bo sari komo kolu ro go nbululu.

¹⁸ Kina me mi'di komo kandi mo 'deni ziye, ako kugöke yamo ma koboköbö ame kilé'di 'deni yaga ro gbagba mo ne di zo 'do keddike ro ma laka ro bo mori. Kina gbi ako kugöke bonggo kanmi 'do koloke roye kutu'böke do laja 'ba go nbululu 'be nima timo yaga. Kina gbi ako kugöke wowo 'ba komo 'do kodoke komoye go kopo yaga.

¹⁹ Ya ame ga pili mo'o ne medii mamo domo modo karama domo. Kina ti, i'dike roye kedi ro ma kindili, kotoke doye di mi lende kenyä.

20 Uwöke te, ma na me mɔɔ 'deni kpadöri medü tukökö mo. Ɔɔɔ bɔ mo kuwö dɔma kurögö kpadöri zö ti mɔɔɔ ngi mi rö abo moloma monyo akonyo bi kɔɔ ti bo.

21 Bɔ ame ka'da wa 'deni ne ti mi'di bo koloma tö dɔ kiti ma gbi kɔɔɔ 'bama ame ma'da wa moloma 'deni dɔ kiti abo 'ba 'bu ma ngila bo ne tara.

22 Kina ti, bɔ ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwö wa naga nime Nyi Kɔɔ Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

4

Mitɔɔ

1 Di pötö mo na mombi kɔɔɔ ma mo'ja kpadöri 'ba mitɔɔ kurögö 'deni yaga rɔ gböñö. Kina birɔ tönë muwö dɔgba kilende zö kapi kɔɔɔ tɔtɔti naga tara ne, iya te, "Ako tɔɔ bine 'dɔ mileme wa ame ga kedi ko'dɔ rönni di pötö ame ga ne ziyi."

2 Kina Nyi Kɔɔ Laka kutu'bö ma ngi, na mo'ja kiti kidëyi 'deni kɔɔɔ ma mitɔɔ yayi ti bɔ mɔɔ koloma 'deni dɔmo.

3 Bɔ mo nima koloma dɔ kiti yayi ne rɔmo ese ngi kɔɔ kinë kilidä 'döyi ni ma ti gbëyi ma ñbɔwɔ naga tara. Kina azumulü ma kuruwö röni toko yoki kiti mo nima öbö ngi kese rɔ tese kɔɔ kinë biliwa naga tara.

4 Kiti ma 'butë riyö dɔmosowɔ mɔɔ ga edä gbi yayi kuru dɔ ama toko teyi. Kina löbu ma 'butë riyö dɔmosowɔ naga koloma 'deni dɔmo gbi yayi. Bɔngɔ 'ba rönni ga me rɔ ma kanmi, lijë ti agëñi 'ba löbu ma rɔ yamo köbököbö dönni.

⁵ Kina tɔrɔ kunyĩ ngĩ nyelo di mi kiti nima kebĩ ngĩ kapi rɔ ma koriki. Pa'do kɔbɔ ɛdĩ bi modɔmoriyɔ kɔmɔ kiti yayi ame kina rɔ Nyi Kɔtɔ Laka ma modɔmoriyɔ 'ba Bɔko'ba ne.

⁶ Kina gbĩ bi ma kɔmɔ kiti nima yayi inda ngĩ kɔzɔ yɔpɔ mandara naga tara rɔ ma kilaka kɔzɔ 'dɛ'di.

Mo'ja yɛrĩ sowɔ mɔtɔ ga mi zana yayi kuru dɔ kiti nima. Kɔmɔ mo ga ɔtu ngĩ kpaki kote yida rɔmo pili kebe gɔmo ga.

⁷ Yɛrĩ ma dɔgba mo kɔzɔ tabiyɔ. Ma mi riyɔ mo kɔzɔ kole sa. Ma mi mota mo kɔmɔ mo kɔzɔ kɔmɔ bilaka lesi. Kina ma mi sowɔ mo kɔzɔ yagi yiri ma kɛdĩ kɔpu tara.

⁸ Yɛrĩ sowɔ naga nima pili ti kakala rɔ modɔkɔtɔ ti kɔmɔ kote rɔmo kpaki kebe bicĩ kakala mo ga. Kote kada ti korɔndɔ 'bɛnĩ pili lijɛ udumɔ dɛ di bi toba mo kiya te, “Bɔko'ba tigo dɔ kiteli na kɔtɔ laka, kɔtɔ laka, kɔtɔ laka, bo na rɔ bɔ ame kɛdĩ 'deni mɔlo di bi tisaki mo nduwɛ kɔmɔ giri nime nbɔ rɔ nburunburu ne.”

⁹ Kina ɔdɔ yɛrĩ sowɔ naga nime kɛdĩ koba ngala 'ba rɔ lɔbu ti lende koro gbĩ ti yɛɛ'di mo 'deni zi bɔ dɔ kiti nima, bo bɔ didĩ ma nburunburu kinza kɔlɛ dɛ nima tine,

¹⁰ na lɔbu 'butɛ riyɔ dɔmosowɔ tɔnɛ ga kolɔdɔ ngĩ bɛrĩ kɔmɔ bɔ dɔ kiti nima kilɛlu bo bɔ didĩ ma nburunburu kinza kɔlɛ dɛ nima. Lijɛ u'du agɛŋi 'ba lɔbu 'bɛnnĩ ga bɛrĩ kɔmɔ kiti yayi na lijɛ kiya te,

¹¹ “Nere Bɔko'ba ze, ni na kɔ'bo tinda'ba rɔ lɔbu ti lende koro gbĩ ti tigo. Rɔmoyĩ ni na kɔ'ba

wa pili, kina ti ako'doko 'bi na me ko'ba lijë 'do kedi ne."

5

Bɔ Dɔ Kitii

¹ Tine mo'ja bɔ dɔ kitii nima kedi ti buku lobu kosi bo ma dori, kugu a mo ga 'deni kebe kapa mo ga kpaki riyö, kina kora kpamo 'deni teyi ti 'boja nbö mi modomoriyö.

² Kina mo'ja malayika ma ti tigo dɔ kiteli kënyi ngi tuwöwö mo ro ma kembe, iya te, "Yë na ti ko'bo tunyë 'boja naga nime yaga kobenye mi buku nime?"

³ Tine boto ma koto moto te inza ame ko'bo tunyë 'boja naga nima yaga kongö mi buku nima, pele di mi bilaka 'ba mitoro ala di mi dayayi bine ala di mi maliti.

⁴ Go kö'du mo na mudu ngi ro ma kënye römöyü o'ja boto ma koto moto de du te ame ko'bo tunyë 'boja naga nima yaga kongö mi buku nima.

⁵ Tine lobu ma koto moto ënyi kiya zö te, "Kinza kudu de, tabiyö 'ba e'be Yuda kupö dɔ kilëbi 'ba nere Dawidi a'da wa 'deni. Bo na ti kunyë 'boja modomoriyö naga nima yaga kongö mi buku nima."

⁶ Kina mo'ja kamölö 'bo'bi yayi kinda kozo umu 'deni kedi koro mi löngö kitii nima ti yeri sowo naga nima ti lobu 'butë riyö dɔmosowo naga nima. Kazo mo modomoriyö kina komo mo gbi modomoriyö, ame kina ro Nyi Koto Laka modomoriyö 'ba Boko'ba ame koja 'deni kari mi dayayi nime toko ne.

⁷ Kina moŋɔ kamölö 'bo'bi tönë kako ŋgĩ kogba buku tönë di dörĩ bo nima koloma do kitĩ ne.

⁸ Kina do bo kari kogba 'deni tara tine, na yëri sowo tönë ga gbĩ ti löbu 'butë riyö dɔmosowo tönë ga kënyĩ kolodo ŋgĩ bërĩ komo bo. Löbu naga nima me ti tomo kina lijë pili inda'ba lebe yamo ma köbököbö teyi kpaki lo ti a ma kato kele yimo. Omba kina ro mötu 'ba bo lende laka 'ba Boko'ba.

⁹ Kina lijë koloma ŋgĩ ro toba ngala la'ja ame kiya te, "Ni na laka ko'bo tinda'ba buku nima kunyë 'boja mo ga yaga, römöyĩ umu yi 'deni kina me kugö bilaka 'deni ti roma yĩ ko'de zi Boko'ba di mi do kupö pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka.

¹⁰ O'do lijë 'deni ro 'ba nere löbu 'ba Boko'ba ro bo akumu toja laja zi Boko'ba ze nime kina lijë ti kedi ŋgĩ ti közi kakpa do doyayi."

¹¹ Kina moŋɔ, muwö birö 'ba malayika ame lijë ŋgĩ ro tindi ma kinza kiya konzi ŋgĩ ro do kiteli ne ŋgĩ. Lijë ako koro kuru do kitĩ tönë ti yëri sowo tönë ga gbĩ ti löbu 'butë riyö dɔmosowo tönë ga.

¹² Kina lijë koloma ŋgĩ ro toba ngala ro ma kembe, kiya te, "Kamölö 'bo'bi ame kumu 'deni ne na laka ko'bo tinda'ba közi kakpa ti mori ti akikali ti tigo ti lende koro gbĩ ti ro löbu ti akilëlu."

¹³ Kina muwö dokomali wa pili ma mitoro ti ma mi doyayi kpaki ti ma mi maliti ti ma mi mini löbu ni, pili ro go wa ame ga ti didi yimo ne kedi koba kiya te, "Akilëlu ti lende koro ti ro löbu ti

tigo kēdī zi bɔ ame koloma 'deni dɔ kiti ne gbī zi kamölö 'bɔ'bi nduwē ŋbö rɔ ŋburunburu."

¹⁴ Kina yēri sowɔ tönē ga kēnyī kuti ŋgi gɔmo, tēgē, "Amini." Kina löbu ma 'butē riyö dɔmosowɔ tönē ga kolɔdɔ ŋgi bēri to'do mötu.

6

Kamölö 'Bɔ'bi

¹ Kina monɔɔ te kamölö 'bɔ'bi tönē i'di ŋgi topepe 'boŋa ma dɔgba mo yaga di kpa buku nima ame kora kpamo 'deni timo teyi mi modɔmoriyö ne. Kina ɔdɔ bo kopepe ma dɔgba mo nima 'deni yaga tine, na muwö yēri ma dɔgba di mi löngö yēri sowɔ tönē ga kapi ŋgi rɔ ma kembe ti mugu ame kudu kɔzɔ tɔrɔ kapi naga nima tara, iya te, "Ako."

² Monɔɔ, kina mo'ja kosani kaŋmi kɔdɔ ŋgi yayi. Bɔ ma kēki dɔmo ti kanya sagba közi bo, kina ki'di agēŋi 'ba löbu 'deni dɔ bo, bo kēki 'deni kēdi kari yaga kɔzɔ bɔ aka'da ame kēdi kari 'deni gbī ta'da wa ne.

³ Kina ɔdɔ kamölö 'bɔ'bi kopepe 'boŋa ma mi riyö mo yaga tine, na muwö yēri ma mi riyö mo ŋgi kiya te, "Ako."

⁴ Kina kosani motɔ rɔ ma kasi liyi kɔdɔ ŋgi. Bɔ ma kēki dɔmo i'di közi kakpa 'deni teyi 'dɔ bo kogba lende kēyi yaga di mi dɔyayi, tine 'dɔ bo ko'de rɔ ya na mi dɔyayi gɔ bilaka kēnyī tupö rönni rɔ gɔ rönni. Kina monɔɔ te i'di kogba mbele 'deni közi bo.

⁵ Kina ɔdɔ kamölö 'bɔ'bi kopepe 'boŋa ma mi mota mo 'deni tine, na muwö yēri ma mi mota mo ŋgi kiya te, "Ako." Monɔɔ, kina mo'ja kosani

kölu kodo 'deni yayi. Bo ma këki domo inda'ba gbërë 'deni közi bo.

⁶ Kina muwö a motö ngi kudu kozo mugu bilaka tara, di mi löngö yëri sowo naga nima, kiya te, “Bi gomo 'ba mi kada do koto nge ro akugö nyönyu gbërë koto. Kina gbi nge ro akugö mana gbërë mota. Tine kinza kirasi ngëri ama ga ro 'ba 'bu ti 'ba akuwë ne dë.”

⁷ Kina odo kamölö 'bo'bi kopepe 'bona ma mi sowo mo 'deni yaga tine, na muwö yëri ma mi sowo mo tönë ngi kiya te, “Ako.”

⁸ Mongo, kina mo'ja kosani kanmi yowa kodo 'deni yayi. Bo ma këki domo idëki möyi mo ro Tölë, kina Maliti këdi kozi 'bëni kebe gomo. Kina ki'di közi kakpa 'ba do kapa sowo 'ba doyyayi nime ngi zinni 'do lijë kupö bilaka mo ga yaga ti mbele, ti sëyi, ti rok'o ma kako kozo agutupowo naga nima tara, kina gbi ti'di mo 'do kuruku 'ba yi mökö na kupö.

⁹ Kina odo kamölö 'bo'bi nima kopepe 'bona ma mi muyi mo 'deni yaga tine, na mongo te didi 'ba bo lende laka ame ga tönë kupö lijë go kö'du 'ba Boko'ba gbi go tuwöwö mo ne ëdi 'deni bicì bi 'ba akumu 'ba Boko'ba yayi.

¹⁰ Kina lijë këdi kulöri ro ma kembe, iya te, “Njere Boko'ba, ni ame koto laka gbi ro bo lende kodoro ne. Eddi kola kpa bilaka 'ba mi doyyayi naga nima kunzi nbö nyanya ga kinza ma kodo karama dönni kpa dokolo roma ze nime ya?”

¹¹ Kina koza bonggo kanmi ngi me zinni ro kotokoto. Kina kileki kiya zinni 'do lijë koda titi

mbowa kupö löndö lijë ti lepï nnï mato ga ame 'do kupö gbï kozo 'bënni tara ne titi.

¹² Kina monjo te kamölö 'bo'bi nima opepe 'bona ma mi modokoto mo ngi yaga. Kina kizikizi ma kinza kiya ki'di doni ngi. Kada uyi roni ngi yaga ro ma kolu kozo durö 'ba pötö töku. Kina nyepe kuyi roni ngi yaga ro ma kasi kozo roma.

¹³ Kina kèlu ni ki'di ngi tilayi bëri di mitoro kozo dokukuru 'ba kèlu ma kana ame këdi kilayi di zi lili ma kembe ne tara.

¹⁴ Kina mitoro kuköku roni ngi yaga kozo kilaka naga tara. Kina döku ma löbu naga ti döötu ni kiyese rönni ngi me yaga di bi mo ga ma molo.

¹⁵ Kina ro go bilaka pili, bo dayayi ni ti turu ni ti bo do bo kanya ni ti bo mori ni ti bo tigo ni kpaki ti bilaka ma laki pili ti atoli ni kusu dönni ngi mi ti'börö, mato ga kebe mi löngö döku.

¹⁶ Kina lijë koloma ngi ro topapa döku löbu ni ti ma titi naga, iya te, "Akoke kila'bake doze 'do kutu'böke ze yaga di komo bo ame koloma 'deni do kiti do kiteli nime ne. Kina 'do kutu'böke ze gbï yaga di zi ya 'ba kamölö 'bo'bi nime.

¹⁷ Römöyi kada 'ba ya ma do kiteli 'bënni ömö 'deni. Tine yë na ti ko'bo toro kpamo?"

7

Kupö Yisarele

¹ Di pötö mo na mo'ja malayika sowo koro 'deni do kumu sowo 'ba dolijo nime pili. Lijë oro 'deni tirakpa kpa lili yaga kinza kome ra kako di

mī dō kumu sowo naga nima mī dōyayi ala yōpō ala dō ḡgērī ma koto moto.

² Kina monḡo te malayika moto omō ḡḡi kēdi kako di yībī. Bo na ti wa 'ba tugu möyī Boko'ba bo didi. Kina bo kīdēki malayika ma sowo ma tōnē ga ki'di kōzi kakpa 'ba tirasi dōyayi ni ti yōpō ni yaga 'deni teyī ne ḡḡi ro ma kembe,

³ iya te, “Kinza kirasike dōyayi ala yōpō ala ḡgērī ni dē titi, tine 'jaa ḡbō odo dugu möyī Boko'ba 'deni kpa dō bo laja ame ga ro 'ba Boko'ba ze ne.”

⁴ Kina muwō tēḡē ya ma kugu möyī Boko'ba 'deni kpa dōmo mo ga tītētē mo ēdi pili kuluku kpa mota kodo dōmo kuluku 'butē bi 'butē mota dōōmu dōomota (144,000). Lijē pili di mī dō kupō ma 'butē dōmoriyō 'ba Yisarele mo tōnē ga.

⁵ Ugu kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō (12,000) di mī kupō Yuda, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Rubēni, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Gada,

⁶ kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Asera, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Napatali, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Manase,

⁷ kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Simona, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Lēwē, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Yisakara,

⁸ kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Zebolona, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Yesepa, kuluku 'butē bi 'butē riyō dōmosowō di mī kupō Benyimona.

Tindi

⁹ Di pötö mo na moŋɔ te tindi 'ba bilaka ma kinza kiya ame bɔɔ kɔ'bo də tītētē mo ɔɔ 'deni kɔmɔ kitī gbī kɔmɔ kamölö 'bo'bi tönē. Tindi naga nima lijē di mī dɔ kupö bilaka pili 'ba dɔliŋɔ nime ame ga kpamo ɔ gege ne pili ɔ gɔ dɔkomali bilaka. Lijē 'deni me ti bɔŋɔ kaŋmi rönñi ti mbili mbirö közinnī.

¹⁰ Kina lijē kulörī ŋgī timo ɔ ma kembe, kiya te, “Tɔmɔ ze di mī tölē nime ako di zi bo Boko'ba ze ame bo koloma 'deni dɔ kitī ne, kina gbī di zi kamölö 'bo'bi.”

¹¹ Tine malayika tönē ga yayi ne ɔɔ 'deni kuru dɔ kitī nima gbī ti löbu tönē ga ti yērī sowɔ mo tönē ga toko teyi, kina lijē kënyī ŋgī pili kodi dönñi bēri kotomo kömönnī kɔmɔ kitī yayi. Kina lijē kilēlu Boko'ba,

¹² iya te, “Amini. Akilēlu ti ɔ löbu ti akikali ti yēē ma mo ti lende koro ti tigɔ ti tēdi ɔ dɔ kiteli kēdi zi bo Boko'ba ze nduwē ŋbö ɔ ŋburuŋburu. Amini.”

¹³ Kina löbu ma kɔɔ mɔɔ kënyī kititi ma, iya te, “Bilaka naga nima ti bɔŋɔ kaŋmi rönñi ne lijē yē mo ga na? Kina lijē ako di yala?”

¹⁴ Tine mileki dɔmo zi bo miya te, “Nere, mikali dē. Nī na kikali.”

Bo iya te, “Ya naga nime lijē na ɔ ya ame ga kɔdɔ 'deni yaga lowe di mī gomɔ 'ba közi kasi mbēmbē 'ba mī dɔyayi. Kina me lijē kurögö bɔŋɔ 'bēnnī ga 'deni yaga kɔ'dɔ kaŋmi ŋböwö ti roma 'ba kamölö 'bo'bi.

¹⁵ Kina me ki'di lijē 'deni kömö kɔmɔ kitī 'ba Boko'ba toja laja zi bo mī rö löbu abo yayi kote kada kote korɔndɔ. Kina bo mo tönē koloma

'deni dɔ kiti ne ti kutu'bo rɔ bo ŋgi rɔ mbeli dɔnni.

¹⁶ 'Bö inza kosa rɔnni kpe, kina koda mini inza kosa rɔnni gbɛ kpe. Kada kata inza ko'be dɔnni kpe ala pele rɔ amomoti 'ba bi kututu mɔtɔ o'dɔ lijɛ dɛ kpe.

¹⁷ Römöyɛ kamölö 'bo'bi ame 'de dɔŋgila kiti ne na 'deni rɔ bo koda lijɛ. Bo ti kitata lijɛ koto lijɛ kpa daa 'ba mini 'ba didi. Kina Boko'ba ti kididi tɔlɔ 'deni ŋgi pili yaga di kömönni."

8

Malayika Modɔmoriyö

¹ Kina ɔdɔ kamölö 'bo'bi kopepe 'boŋa ma mi modɔmoriyö mo tönɛ yaga tine na bi kudumö ŋgi liwo titi di mitɔrɔ, koloma ŋgi yiyi gɔmo kɔwɔ titi mbowa.

² Kina mo'ja malayika ma modɔmoriyö ame ga lijɛ na kedi kɔrɔ kɔmɔ Boko'ba ne ŋgi yayi. Kina kogba tɔtɔti modɔmoriyö ŋgi koza közinni.

³ Kina malayika mɔtɔ kömö 'ba bo ŋgi ti kita'ba ma di mi yamo köbököbö 'ba toŋma akato kele yimo. Kina bo kako kɔrɔ ŋgi ŋgila bi 'ba akumu na kogba akato kele ŋgi mbiri ki'di zi bo 'dɔ bo kodɔ'bo ti mötu 'ba bo lende laka ni gɔ bo koŋma dɔ bi 'ba akumu ma di mi yamo köbököbö nima kɔmɔ kiti 'ba Boko'ba yayi ne.

⁴ Kina kötu 'ba akato kele nima kanyo ŋgi kari tɔrɔ kɔtɔ ti mötu 'ba bo lende laka ni di közi malayika nima kɔmɔ Boko'ba.

⁵ Kina malayika mo nima kogba kita'ba mo tönɛ ŋgi na bo kunzö pa'do ŋgi lɔ yimo di dɔ bi 'ba akumu. Kina bo ku'du ŋgi kako bəri dɔyayi,

na toro kunyi ngi nyelo kebi kapi ro ma koriki, kina kizikizi kiyaya dayayi ngi.

Tototi

⁶ Kina malayika ma modomoriyö mo tönë ga yayi ti tototi ne kileño ga rönni ngi ndö tome mo.

⁷ Malayika ma dogba mo ome tototi ma 'ba bo, na 'de'di ki'di doni ngi ti pa'do kudölö mini ti roma. Kina kodö ngi kako beri dayayi, na dayayi kilanma ngi genyi kpaki ti ngeri mo ga ti moli ma kunzi mo ga pili.

⁸ Malayika ma mi riyö mo ome tototi ma 'ba bo, na a moto kozo doku löbu tara ame 'deni ro kololo pa'do ne na ku'du ngi mi mini löbu. Kina kuyi mini löbu ngi yaga genyi ro roma.

⁹ Kina wa 'ba mi mini löbu ni köle ngi genyi, sorope löbu ni kitiko ngi genyi yaga.

¹⁰ Malayika ma mi mota mo ome tototi ma 'ba bo, na kèlu löbu moto ki'di doni ngi ro ma köbö kozo pa'do do kali naga tara na kila'ba ngi di mitoro kako beri mi yöpö ni genyi ti daa ni.

¹¹ Möyi kèlu mo nima ideki ro Kulumë. Kina mini 'ba mi yöpö ni ti daa ni kuyi rönni ngi genyi yaga ro ma kata. Kina bilaka köle ngi ro ma kënyë di zi mini nima kata 'deni yaga ne.

¹² Malayika ma mi sowo mo ome tototi ma 'ba bo, na kokoso kapa 'ba komo kada ni ti nyepe ti kèlu ni ngi genyi yaga 'do kapa lijë ama ga kuyi rönni yaga ro mandölu. Kina bi kezë kari ngi genyi ro mandölu gbi ti korondo mo tara.

¹³ Kina odo menyï mongo tine na muwö yagi yiri ngi kokpe mini 'deni kedï köpu kebe mi poli toro ti tulöri ro ma kembe, kiya te, "Wuwu,

wuwu, kpe bilaka 'ba dɔyayi, ti kēdī rɔ gomo ma kēnyē rɔ dɔ kiteli ziye ɔdɔ kɔsɔ malayika ma mota naga nime kome mī tɔtɔti ma 'bēnnī ga.”

9

Mömi

¹ Malayika ma mī muyī mo ome tɔtɔti ma 'ba bo kina mo'ja kēlu mɔtɔ ngī kila'ba 'deni bēri mī dɔyayi di mītorɔ. Kina kogba mapata 'ba tunyē kpa gö kalo kinza kota bicī mo dē tönē ngī ki'di zi bo.

² Kina ɔdɔ bo kari kunyē kpamo 'deni tine na kōtu kanyo ngī di yīmo kɔzɔ kōtu 'ba līndī naga tara, kīyōlu kɔmɔ kada ngī kɔmɔ pɔli kōlu yaga kɔzɔ mandōlu.

³ Kina mömī kɔdɔ ngī di mī kōtu nima nati kako mī dɔyayi. Kina ki'di tigɔ ma kɔzɔ 'ba nyī naga nima tara ngī zīnnī.

⁴ Tine ose zīnnī kinza lijē ko'dɔ ɔtɔ dē zi mɔli ni ti a ma kunzī naga ti ngērī ni, bilaka lesi ame ga kinza möyī Boko'ba kpa dɔmo ne na nge 'dɔ lijē kozi gomo.

⁵ I'di tigɔ 'ba tupō bilaka naga nima dē zīnnī, tine 'dɔ ti'di mo nge koŋɔŋi tara ŋbō ko'dɔ nyepe muyī. Tɔ'ɔ mo kɔzɔ 'ba nyī ma ko'be bilaka.

⁶ Kina mī kada mo naga nima bilaka ti koma gɔ tölē tine inza ko'ja. Bilaka ti kiteri tölē, tine tölē ti kirija ē'bēnī gbiringili bitɔ tɔ ne ga di zīnnī.

⁷ Mömī mo naga nima ngī kɔzɔ kosani ame kiyija 'deni ndō tari kpa ya ne. Lijē ti a mɔtɔ ga dōnnī kɔzɔ agēŋi yamo kōbōkōbō tara, kōmōnnī o'de kɔmɔ bilaka lesi.

⁸ Sunē 'ba rōnni idakpa kōzō sunē 'ba dō 'ja tara, kilinba kpēnni kōzō kilinba kpa tabiyō.

⁹ Lijē ti a mōto kōzō makētī yamo tara kpa dōngō'do lijē. Birō kakala lijē ēbi kōzō birō aribiya 'ba ya ma konzi ame kosani mo ga kēdi koto 'deni tari kpa ya ne tara.

¹⁰ Lijē ēdi ti dō giliti ti 'di teyi kōzō 'ba nyi naga nima tara. Dō giliti lijē nima na tigo 'bēnni 'ba ti'di bilaka koṅṅi nyepe muyi tōnē kēdi teyi.

¹¹ Lijē ēdi gbī ti bō dōnni, bo na rō malayika 'ba Satani rō bō dō gō kalo kinza kota bicī mo dē tōnē. Mōyi bo ma rō kpa Yudayi idēki rō Abadono kina ma rō kpa Giriki idēki rō Apolono, ame 'jō 'ba lende mo tēgē, “Bō tote dō.”

¹² Gomō ma dōgba oya 'deni tine ola kōsō mo gba riyō 'dō kako.

¹³ Malayika ma mī modōkoto mo ome tototi ma 'ba bō, kina muwō birō kudu ngi kako di dō kumu sowō 'ba bi 'ba akumu ko'ba di mī yamo kōbōkōbō tōnē kōmō Bōko'ba yayi ne.

¹⁴ Birō nima ilende zi malayika ma mī modōkoto nima ti tototi ne, iya te, “Ope dō malayika sowō 'ba Satani tōnē ga koboso lijē 'deni kpa yōpō dō kilēbi 'ba Epurate ne.”

¹⁵ Kina kope dō malayika tōnē ga kikeki lijē 'deni le ndō yayi toda dō saa nima, kada nima ti nyepe nima ti kōzō nima ne ngi, 'dō tupō bilaka yaga gēnyī.

¹⁶ Kina muwō tēgē worota mo ga ame ki'di 'deni ndō yayi ne ēdi pili kuluku kpa sowō bi 'butē mota dōmoriyō (200,000,000).

¹⁷ Kosani naga nima ti bilaka ma kēki dōmo mo ga ma mo'ja di mī nyi ma nima inda kōzō a

nime te. Makëti yamo 'ba kpa dɔŋgo'do lijë rɔ ma kasi liyi rɔ ma kese gbɪ rɔ dɔmɪ'bõ'bõ. Kosani mo ga dɔmo kɔzɔ dɔ tabiyö tara. Kina pa'do ni ti kötu ti kulugbɪ dõku ma kedi kilaŋma kɔdɔ ŋgɪ di kpenni.

¹⁸ Kina a mota naga nime kɔdɔ di kpenni ne kote dɔ bilaka ŋgɪ gɛŋiyi.

¹⁹ Bi 'ba tigo 'ba kosani naga nima na rɔ kpamo ti dɔ giliti mo ga. Römöyɪ dɔ giliti lijë ŋgɪ kɔzɔ murë tara ti dɔ teyi toga bilaka timo.

²⁰ Tine kɔsɔ bilaka lesi ame ga kɔmɔ di kpa gomo löbu naga nime kupö lijë dë ne, oto dönni dë ma kɔtɔ te di mi ndɔbɔ ko'dɔ 'benni ga. Lijë ola gɔ tulömu kpenni zi akoro 'benni ga dë. Kina gbɪ ti akoro 'benni ga ame lijë kileŋo di mi yamo ma köbököbõ, di mi sitëri, ti motɔ ga ma kose rɔ ŋgëri ni ti dõku ni ame ga pili konɔ bi dë, kilende dë, kilingere dë gbɪ yɔ ne, lijë ola gɔ tulömu kpenni teyi dë kɔtɔ te.

²¹ Lijë oto dönni dë gbɪ kɔtɔ te di mi ako'dɔ kënyë 'benni naga nima, di mi tedi rɔ bɔ közi roma, di mi tata, di mi yëri gbɪ di mi 'bögö.

10

Malayika Ti Buku Titi

¹ Kina mo'ja malayika ma dɔ kiteli motɔ ŋgɪ kedi kako bëri di mitɔrɔ. Pɔli utu'bõ rɔ bo toko teyi ti azumulɪ kebe bi dɔ bo tɔrɔ. Kɔmɔ bo öbö kɔzɔ kada tara. Ndi bo ga kɔzɔ ŋgoriya naga nima tara tine rɔ pa'do.

² Bo ëdi ti buku titi mətɔ közi bo yimo rɔ ma kitenye. Kina bo kutë ndi bo ma döri ngi mi mini löbu, tine ma gali mi döyayi.

³ Kina bo kënyï kulöri rɔ ma kembe kɔzɔ birɔ mugu tabiyö naga nima tara. Kina ɔdɔ bo kulöri 'deni tara tine na birɔ tɔrɔ kapi ma modomoriyö tönë ga kilende ngi.

⁴ Kina ɔdɔ tɔrɔ kapi naga nima kilende 'deni tine miteri tugu mo. Tine na muwö birɔ ngi di mitɔrɔ, iya te, “Utu'bö kpa lende naga nima tɔrɔ kapi naga nima këdi kiya ne bəri, kinza kugu dë.”

⁵ Kina malayika mo tönë mo'ja këdi kɔrɔ yayi ndimo ma kɔtɔ mi mini löbu mətɔ mi döyayi ne kombi közi bo ma döri ngi mitɔrɔ to'dɔ lömu.

⁶ Kina bo kulömu rɔ bo ngi ti Boko'ba bɔ ame kö'bö 'ba bo rɔ nburunburu ne, bɔ ko'ba mitɔrɔ ni ti döyayi ni ti mini löbu ni kpaki ti wa ame ga yimo ne, bo iya te, “Kola gomo dë kpe kigabi.

⁷ Tine mi kada mo tɔ nima malayika ma mi modomoriyö mo këdi kome tɔtɔti ma 'ba bo ne na 'dɔ ko'dɔ wa 'ba Boko'ba ame ga mɔlo rɔ ma kusu ne ngi ko kɔzɔ ame bo kuwöwö 'deni mɔlo zi bɔ laja abo ga bɔ kumë lende ni ne.”

⁸ Kina muwö birɔ tönë 'böwu kilende zö di mitɔrɔ, iya te, “Ari kogba buku nima yimo rɔ ma kitenye ne di közi malayika nima këdi kɔrɔ ndimo ma kɔtɔ mi mini löbu mətɔ mi döyayi ne.”

⁹ Kina mari ngi zi malayika nima mititi 'dɔ bo ki'di buku titi nima zö. Bo iya te, “Me, ogba konyo. Ti kuyi miyi rɔ ma ko'ba'ba, ne di kpëyi ti kindili kɔzɔ tagi.”

¹⁰ Kina mogba buku titi tönë ngi di közi malayika nima na monyo ngi. Tine di kpama indili ngi kɔzɔ tagi tara, kina ɔɔɔ monyo 'deni yayi tine na yimö kuyi röni ngi rɔ ma ko'ba'ba.

¹¹ Kina kilende zö iya te, “Tine ti kumë lende gbï gɔ kö'du 'ba bilaka dɔ kupö ma konzi ame ga kpamo ga rɔ gege ne gbï ti bɔ dɔlinɔ ni.”

11

Bɔ Laja Ma Riyö

¹ Kina ki'di përi kulöru ngi zö kɔzɔ a 'ba tiyari wa naga nima tara. Kina kose gɔmo zö, iya te, “Ari kiyari rö löbu 'ba Boko'ba gbï ti bi 'ba akumu mo. Kina 'dɔ kitëtë bilaka mo ga ame këdi kumötu yimo yayi ne.

² Tine kinza kiyari reki ma yaga mo nima dë, ola. Römöyi i'di 'deni zi bɔ löwö. Lijë ti koloma nbö nyepe 'butë sowo dɔmoriyö mi gawo kɔtɔ laka nime tirasi mo yaga.

³ Tine ti mi'di tigo zi bɔ laja ma riyö ma ga kina lijë ti kusu bɔngɔ 'ba monɔ rönni lijë kari tiya laja 'ba Boko'ba nbö nyepe 'butë sowo dɔmoriyö.”

⁴ Bɔ laja riyö naga nima lijë na rɔ ngëri riyö 'ba 'bu ti lamba riyö tönë ga këdi kɔrɔ kɔmo ɲere Boko'ba bɔ dɔyayi yayi ne.

⁵ ɔɔɔ bɔtɔ ko'dɔkɔ tako rɔ ya tosa rönni te, na pa'do kɔdɔ ngi di kpënni kote dɔ bɔ ya mo tɔ ne naga nima yaga. Bɔtɔ ame ko'dɔkɔ to'dɔ a ma kënyë zinni ne oloma ngi nduwë rɔ tölë kɔzɔ a nime te.

⁶ Ya naga nime ëdi ti tigo 'ba 'do tora komo poli liyo teyi kinza toro ka'di ra mi doyyayi mi kada ma lijë kedî tiya laja nima. Kina lijë ëdi gbî ti tigo 'ba tuyî mini timo ro roma kina gbî to'de dokomali sëyi ma kënyë naga kako mi doyyayi kozo a ma lijë ko'doko tara.

⁷ Tine odo lijë kote tiya lende 'bënnî nime 'deni, na kuruku moto ti kodo ngî di mi gö kalo kinza kota bicî mo de tönë ko'do ya tinnî ka'da lijë kupö yaga.

⁸ Töku lijë ti koloma yaga mi gawo do kilëbî ame möyi mo ga ma kidëki ro donjala ro Sodomoni ti Ezipeto ne. Gawo nime na gbî kutöti nere 'bënnî yimo.

⁹ Mi tö'dö do mota ti domo teyi bilaka di mi do kupö pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka ti kebe tingëngë töku lijë kota gomo kinza kusu de.

¹⁰ Bilaka 'ba doyyayi ti kogora gönni ko'do nbele mo ti toja kpa közi ro go rönnî. Römöyi ya riyö naga nime i'di bilaka 'ba dolingo nime 'deni kononji kënyë.

¹¹ Tine di pötö tö'dö do mota ti domo teyi na lili 'ba didi kako ngî di zi Boko'ba kodo mi ya riyö tönë ga. Kina lijë kënyi ngî koro toro na tikere ma kinza kiya kinda'ba ya ame ga pili ko'ja lijë ne ngî.

¹² Kina lijë kuwö birö kudu ngî ro ma kembe di mitoro kilende zinnî, iya te, "Akoke toro bine." Na lijë kari ngî ti poli mitoro bo ya 'bënnî tönë ga kedî kongo gönni ngî nyanowo.

¹³ Mi saa mo nima na kizikizi ma kembe ki'di dönî ngî. Kina kapa ma 'butë 'ba gawo nima

kulöru ngi yaga. Kina kizikizi nima kupö bilaka ma kuluku 'butë bi 'butë dōmosowō (7,000) ngi, na kodo tikere ngi mi koso ma komo mo ga kebe tubi go löbu 'ba Boko'ba 'ba mitoro.

¹⁴ Gomo ma riyō mo oya 'deni, tine ola 'deni 'bato ro ma mi mota mo nati 'do kako giri naga nime.

Toro Kapi

¹⁵ Malayika ma mi modomoriyō mo ome tototi ma 'ba bo, na biro 'ba ya moto ga kudu ngi ro ma kembe di mitoro, iya te, “Dolingo nime edi 'deni mi komo kōzi nere Boko'ba ze lijē ti Kurisitō abo. Kina bo ti koloma ngi kō'bō ti kōzi kakpa 'ba dōmo nduwē ro nburunburu.”

¹⁶ Kina löbu 'butë riyō dōmosowō mo tōnē ga koloma do kiti 'benni ga komo Boko'ba yayi ne kēnyi ga ngi kodi dōnni bēri kotomo kōmōnni tilēlu Boko'ba,

¹⁷ iya te, “Dilēlu yi ni nere Boko'ba tigo do kiteli ni ame kēdi 'deni molo di bi tisaki mo nduwē kōmō giri nime ne. Rōmōyi inda'ba tigo do kiteli 'bi 'deni kisaki 'deni tēdi ro nere 'ba dōmo.

¹⁸ Do kupō ame ga kikali yi Boko'ba dē ne yimo ti kata rōyi rōmōyi kada 'ba ya 'bi omō 'deni, kada 'ba to'do burē 'ba tōku ni. Kada 'ba 'do ti'di kpa kōzi zi bo laja 'bi ga bo kumē lende ni na 'deni kina gbī zi bo lende laka ni ti ya ame ga koro möyi yi ne, ma titi kpaki ti ma löbu. Kada mo omō 'deni 'do tote do bo kirasi mi dōyayi tōnē ga yaga.”

¹⁹ Kina kpa rō löbu 'ba Boko'ba ame mitoro ne kurögō rōni ngi yaga ro gbōngō, kina ko'ja sandu 'ba lömu 'ba Boko'ba ngi kēdi mi rō löbu nima

yayi. Kina tɔrɔ kɛbɪ ngɪ kunyɪ kapi rɔ ma koriki, kina kizikizi ti 'dɛ' di ma kinza kiya ki' di dɔni ngɪ.

12

Maroŋgo Ni Ti 'Ja Mɔtɔ

¹ Kina sɛgɛ 'ba wa ma kinza kiya kɔdɔ ngɪ mɪtɔrɔ. 'Ja mɔtɔ bɔŋgɔ 'ba rɔmo rɔ kada ti nyepe ndini bɛri. Agɛŋɪ 'ba dɔni kɛlu 'ba dɔmo ŋbɔ 'butɛ dɔmoriyɔ.

² Lɔko rɔ ma kɔmɔ kindasi 'deni ngɪ ŋgɔsi 'dɔ kɔyɔ. Kina lɔko kɛnyɪ ngɪ tome kuwu di zi tɔ'ɔ 'ba kole.

³ Kina sɛgɛ mɔtɔ kɔdɔ ngɪ gbɪ mɪtɔrɔ, kogba maroŋgo kasi mɔtɔ dɔmo modɔmoriyɔ kpaki ti agɛŋɪ teyi, kazo dɔmo ŋbɔ 'butɛ.

⁴ Kina bo kona kɛlu ngɪ gɛŋiyɪ di mɪtɔrɔ ti dɔ giliti bo ku'du bɛri mi dɔyayi. Bo ari kɔrɔ kɔmɔ 'ja tɔnɛ kɛdi ko'dɔ tɔyɔ ne, rɔmɔyɪ 'dɔ ɔdɔ lɔko kɔyɔ yɔ gɔ bo kindiyɔ kole mo ngɪ.

⁵ Lɔko ɔyɔ rɔ kole bɔtɔni rɔ ŋere bo dɔ bilaka pili ame 'dɔ bo koloma rɔ bɔ dɔmo pili ti pɛri yamo ne. Kina kolɔ kole 'bɛni tɔnɛ ngɪ kari mɪtɔrɔ zi Bɔko'ba kɔmɔ kitɪ abo.

⁶ Kina 'ja tɔnɛ kirɪŋa ngɪ kari yi mɔkɔ gɔ bi ame Bɔko'ba kileŋɔ 'deni zini 'dɔ koŋgɔ gɔni di teyi ŋbɔ nyepe 'butɛ sowɔ dɔmoriyɔ ne.

⁷ Kina ya kila'ba ngɪ mɪtɔrɔ. Mayikolo ame rɔ lɔbu 'ba dɔ malayika 'ba Bɔko'ba ne ti malayika ma 'ba bo ga ota kpɛnni ngɪ rɔ ya ti maroŋgo tɔnɛ gbɪ ti malayika ma 'ba bo ga.

⁸ Tine maroŋgo nima itigɔ dɛ laka, kina ka'da bo ngɪ ti malayika ma 'ba bo ga, koga lijɛ ngɪ gɔ lijɛ koloma dɛ kpe mɪtɔrɔ.

9 Kina kitiŋi kogba maroŋgo bulöbu murë Satani bo susu tönë ŋgi bëri mi döyayi kpaki ti malayika mo ga. Bo susu tönë këdi ki'di bilaka 'ba döyayi pili koco yaga di mi kori 'ba Boko'ba ne, bo na.

10 Kina muwö birö kudu ŋgi rö ma kembe di mitöro, iya te, “Konyi ömö 'deni di zi Boko'ba ze. Kina tigo ti nere löbu abo ömö 'deni gbi ti közi kakpa 'ba Kurisito abo. Römöyi bo susu tönë kö'bö tususu lepï ze ga kote kada kote korondo zi Boko'ba ne, bo inza kpe itiŋi bo 'deni bëri.

11 Lijë a'da bo 'deni ti roma kamölö 'bo'bi gbi ti lende kodoro ame lijë kuwöwö 'deni ne. Lijë ilaŋa go didi nni 'deni 'do töle.

12 Kina ti, kpe mitöro ni iliyake ti, ti ya ame ga pili yimo ne. Ne bu'bu ma löbu ziye döyayi ni kpe ti mini löbu römöyi bo susu tönë ari 'deni bëri ziye yayi. Bo edi kö'bö ŋgi lo ti mi kata römöyi bo ikali kada abo gomo owo dö.”

13 Kina odo maroŋgo tönë bo koŋgo kitiŋi bo 'deni mi döyayi tara tine, na bo ki'di ŋgi toga go 'ja tönë köyö kole botoni nima ne.

14 Tine onzo kakala 'ja nima ŋgi kozo 'ba yagi yiri naga nima tara 'do loko köpu timo kari mi go bi 'beni tönë kileŋo 'deni zini yi mökö ne. Kina 'do koŋgo göni di yayi nduwë nbö nyepe 'butë sowo domoriyo kitata loko di zi maroŋgo nima.

15 Kina odo maroŋgo koŋgo 'ja nima 'deni köpu tara tine, na bo kite'dë mini ŋgi di kpa bo 'do koso do 'ja nima yaga.

16 Tine yayi okonyi 'ja nima ŋgi. Yayi obe kpëni ŋgi na kindiyö mini tönë maroŋgo nima këdi kite'dë ne ŋgi pili.

¹⁷ Kina mi maroŋgo tönē kata ŋgī kɔzɔ ɔto to ne rɔ 'ja nima. Kina bo kapo ŋgī kari to'do ya ti kɔsɔ do kupö 'ja nima ame ga rɔ bo ki'di dönni gɔ kö'du ki'di 'ba Boko'ba ne, kina gbī ti ame ga pili kinda'ba laja laka kodɔrɔ 'ba Yēsu nime.

¹⁸ Kina bo kari kɔrɔ ŋgī do yayi lida 'ba kpa mini löbu.

13

Kuruku Di Mi Mini Löbu

¹ Kina moŋgo te kuruku mɔto ɔdo ŋgī di mi mini löbu, dɔmo modɔmoriyö kazo dɔmo 'butē 'do kpaki ti agēŋi teyi. Dɔmo ga pili rɔ gɔmo ti akugu teyi rɔ möyi ti'ja 'ba rɔ Boko'ba.

² Kuruku mo nima mo'ja ne o'de rōni ti kagba tine ndimo ga kɔzɔ ndi aŋburuku tara, kina kpamo kɔzɔ kpa tabiyö. Kina maroŋgo ki'di tigo abo ti kitī ti közi kakpa ma do kiteli ŋgī zi kuruku nima.

³ Dɔmo ma kɔto inda kɔzɔ kogba wētö ame 'do kupö ŋgī yaga ne ēdi teyi, tine wētö mo andi 'deni. Lende abo igayi bilaka 'ba mi doliŋo nime ŋgī pili kina kösö ŋgī gɔ bo.

⁴ Kina bilaka koloma ŋgī tilēlu maroŋgo rōmōyi bo na ki'di közi kakpa zi kuruku nima. Kina lijē koloma gbī tilēlu kuruku nima, iya te, “Yē na ti kēdi kɔzɔ kuruku nime? Yē na ti kɔ'bo to'do ya ti bo?”

⁵ I'di lende mɔto ga ŋgī kpa kuruku nima tiya mo ame rɔ 'ba do kombi ni ti ti'ja 'ba rɔ Boko'ba 'do to'do mo ŋbö nyepe 'butē sowo dɔmoriyö.

6 Kina bo kebe ngi titi'ja Boko'ba tonḡonḡo möyi mo ti bi 'ba loma mo ga kpaki ti ya ame ga kedi koloma mitoro ne.

7 I'di kōzi kakpa 'deni zi bo 'do bo ko'do ya ti bo lende laka ni go bo ka'da lijē. Kina ki'di kōzi kakpa ngi zi bo do, do kupō bilaka pili 'ba doḡo nime ame ga kpamo ro gege ne ro go dokomali bilaka pili.

8 Ro go do kupō bilaka lesi pili 'ba mi doḡo nime ti kēnyi tilēlu kuruku nime. Tine ya ame ga nge kugu möyi mo 'deni moḡo gba kinza ko'ba doḡo nime de mi buku 'ba didi ne na ti kilēlu bo de. Ame na ro buku 'ba didi 'ba kamōlo 'bo'bi ame kumu 'deni ne.

9 Bo ame kedi ti mbili i'dike bo kuwō lende nime.

10 Bo moḡo do ki'di 'beyi 'deni 'do kinda'ba yi mi ya, ti kinda'ba yi ngi. Bo moḡo do ki'di 'beyi 'deni 'do kupō yi ti mbele, ti kupō yi ngi.

Lende nime uwōwō 'deni 'do bo lende laka ni kō'bo ti'di dōnni go lende 'ba Boko'ba ti mi keddi.

Kuruku Di Mi Yayi

11 Di pōto mo 'deni tine na mo'ja kuruku moḡo kodo ngi yaga di mi yayi, kazo doḡo riyō kozo 'ba kamōlo tara. Tine bo ilende za 'bowu kozo maroḡo.

12 Kina bo ki'di ngi to'do wa ame ga pili ro 'ba kōzi kakpa 'ba kuruku ma doḡba tōnē. Kina bo ki'di doyyayi nime ti bilaka mo ga pili ngi kebe tilēlu kuruku ma doḡba mo tōnē kogba wētō mo kandi 'deni ne.

13 Kina bo kebe ngi to'do go koto ma kinza kiya naga, moto ga bo i'di pa'do kako beri di mitoro di komo bilaka pili te ko'ja.

14 Kina bo kindendë bilaka 'ba dayayi ngi ti lende lobu naga nime bo ko'do ti kazi kakpa 'ba kuruku ma dogba mo tone ne. Bo i'di lije ko'ba akoro 'do toro kuruku mo tone koga weto pa domo ti mbele tine kenyi komo 'biri ne.

15 I'di tigo mo ngi zi bo 'do bo ki'di tawo mi akoro nima go kenyi tilende 'do ki'di kupo ya ame ga pili ko'doko tilelu mo de ne yaga.

16 Kina bo kutori bilaka pili ngi gbi 'do kugu moyi bo do konyo mo ga ma dori moto ga kpa domo. Bo utori lobu ni ti ya ma laki ni, bo lisa ni ti bo mori, bo lijo ni ti atoli ni ngi pili 'do ko'do a nime.

17 Tegi bilaka ame kinza kugu moyi bo ala akitetë abo romo ne go kugo ndogo de.

18 Ame i'di 'deni toma akikali timo. Bo ame ro bo akikali ne bo kokoko 'jo 'ba akitetë nime. Romoyi akitetë nima kuluku 'butë doomota kodo domo 'butë doomu dokoto (666) teyi nima tegë moyi kuruku nima ro moyi bilaka lesi.

14

Kamolö 'Bo'bi Do Döku 'Ba Ziyona

1 Kina odo mongo tine mo'ja kamolö 'bo'bi 'deni ngi kedï koro komo ma yayi do döku 'ba Ziyona, ya ma kuluku kpa mota kodo domo kuluku 'butë bi 'butë mota doomu doomota (144,000) tone ga kedï ti moyi bo gbi ti moyi 'bu bo ro ma kugu kpa donni ne na ti bo yayi.

² Kina muwö birö kudu ngi di mitoro kozo birö mini kolo naga tara, kozo birö toro kapi ame ro ma kembe ro ma koriki ne. Birö nima muwö ne udu kozo birö tomo ma konzi ame bo komba mo ga kedä tomba mo ne tara.

³ Lijë ya ma ti kamölö 'bo'bi naga nima na kedä koba ngala la'ja komo kitä 'ba Boko'ba yayi komo yeri sowo tonë ga ti löbu mo tonë ga. Botö motö o'bo dë tikali ngala nime tine nge ro lijë ya ma kuluku kpa mota kodö domo kuluku 'butë bi 'butë mota döomu döomota (144,000) ame ga kutë gönni 'deni di mi döyayi ne.

⁴ Lijë nime na ro ya ame ga konyonyo rönni dë mi yeri ti 'ja ne, kina me lijë kogbo rönni 'deni kö'bo ro ma kopö. Lijë ösö 'deni nduwë go kamölö 'bo'bi mi bi ame ga pili bo kari teyi. Lijë na ro ame ga kutë gönni 'deni di mi löngö bilaka lesi 'ba dolijö nime ki'di lijë 'deni ro kpa közi ma laka zi Boko'ba ni ti kamölö 'bo'bi ne.

⁵ O'ja a motö ro beti dë di kpenni, lijë 'benni ngi lipo kinza bi ngoro rönni.

Malayika Mota

⁶ Kina mo'ja malayika motö kokpe mini 'deni ngi kedä köpu kebe mi poli toro. Bo edi ti laja laka 'ba Boko'ba ma nburunburu tuwöwö mo zi bilaka pili ame ga kedä koloma mi döyayi ne, ro go dö kupö bilaka pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka.

⁷ Bo iya ro ma kembe, tögë, “Ereke Boko'ba, i'dike ro löbu kedä zi bo römöyi kada 'ba burë abo ömö 'deni. Umötuke bo bo ko'ba mitoro ni ti döyayi ti mini löbu gbä ti daa ni.”

⁸ Malayika ma mi riyö mo ozi gbi go ma dogba nima, kiya te, “Gawo 'ba Babele do kilëbi tonë ki'di do kupö pili kuwë layi kata 'ba yëri 'bëni tonë ne, inza kpe, loko ulöru 'deni.”

⁹ Malayika ma mi mota mo ozi gbi go ya ama ga, kuwöwö ro ma kembe, iya te, “Bo ame kilëlu kuruku nima ti akoro mo kugu möyi mo kpa dönü ala do konyo ni ne,

¹⁰ bo ti kinene ya kututu 'ba Boko'ba nime koti 'deni ro ma kata löwö mi kösu 'ba ya abo ne ngi. Ti ki'di bo mo ngi toŋoŋi mi pa'do ti kulugbi döku ma këdi kilanma di komo malayika koto laka ni te ti kamölö 'bo'bi.

¹¹ Ti kötu 'ba aŋoŋi 'bënni nima kanyo ngi nduwë nbö ro nburunburu. Bo kumötu kuruku ni ti akoro mo, ti ma ti möyi mo ro bo nima, lijë 'bënni ro kindawo inza zinni kote kada kote korondo.”

¹² Ame uwöwö röni 'deni 'do ki'di bo lende laka ni kö'bö ti mi këddi, lijë ame ga kuwö do kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni lijë kö'bö ti'di dönü go lende 'ba Yësu ne.

¹³ Kina muwö birö kudu di mitoro, iya te, “Ugu kozo a nime te. Ya ame ga kisasi di mi kada nime tone këdi köle mi laja 'ba Kurisitö ne na laka.”

Nyi Koto Laka iya te, “Yëë, ro ma laka lijë ti kindawo rönni 'deni ngi di mi ndobo löbu 'bënni naga nime. Römöyi kpa közi 'ba ndobo laka 'bënni ti kozi nduwë gönni.”

Tumu A 'Ba Mi Doyayi

¹⁴ Tine moŋgo, kina mo'ja poli kanmi ngi dogba komo ma yayi. Bo ma koloma do poli mo

nima kɔzɔ kole 'ba bilaka lesi. Bo ti agɛnjɪ yamo kɔbɔkɔbɔ ti yibo ma kapa kɔzɪ bo.

¹⁵ Kina malayika mɔtɔ kɔdɔ ɲgɪ di mi rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba kiya zi bɔ ma koloma dɔ pɔli tɔnɛ rɔ ma kembe, tɛgɛ. “Ogba yibo 'bɪ kumu ti, rɔmɔyɪ kada 'ba tumu mo ɔmɔ 'deni. A 'ba mi dɔyayi andi 'deni.”

¹⁶ Kina bɔ ma koloma dɔ pɔli mo tɔnɛ kuwiri yibo abo ɲgɪ kari mi dɔyayi kina kumu wa 'ba mi dɔyayi ɲgɪ.

¹⁷ Kina malayika mɔtɔ kɔdɔ ɲgɪ gbɪ di mi rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba mo nima mitɔrɔ yayi ne. Bo gbɪ ti yibo ma kapa.

¹⁸ Kina malayika ame rɔ bɔ tonɔgɔ gɔ pa'do ne kako ɲgɪ di bi 'ba akumu kiya rɔ ma kembe zi bɔ ama ti yibo kapa ne, tɛgɛ, “Ogba yibo kapa 'bɪ nima kari koke dɔsulu 'ba dɔɲgɛri kindili timo di dɔyayi rɔmɔyɪ lijɛ asi 'deni.”

¹⁹ Malayika nima uwiri yibo abo mi dɔyayi kina kokpekpe dɔɲgɛri ma kana kindili mo ɲgɪ kodɔ mi bi 'ba tuzi mo ame kileme ya lɔbu 'ba Bɔko'ba ne.

²⁰ Uzi dɔɲgɛri tɔnɛ ga ɲgɪ mi bi 'ba tuzi mo ame yaga caki di rɔ gawo ne. Kina roma ku'buli ɲgɪ di yimo kɔzɔ mini 'ba yɔpɔ ma koso tara. Gɔmo ma kakpa ari ɲbɔ kɔzɔ mayile kuluku mota kodɔ dɔmo 'butɛ mota (180) tara. Kina ma kalo mo ɲbɔ kɔzɔ dɔkɔmɔ kumɔgu riyo.

15

Sɛyɪ Ma Nburunburu

¹ Kina mo'ja sɛgɛ 'ba wa ma kinza kiya ɲgɪ di mitɔrɔ. Malayika mɔtɔ ga modɔmoriyɔ ti sɛyɪ

modɔmoriyö ame ga rɔ 'ba ɲburuɲburu 'ba ya 'ba Boko'ba ne.

² Kina mo'ja a mɔtɔ ɲɣi 'deni yayi kɔzɔ yöpö mandara naga tara kudölö minī ti pa'do. Tine ya ma ka'da kuruku tönē ga na kēdi kɔrɔ kpa yöpö nima yayi. Lijē na rɔ ya ame ga ka'da kuruku nima 'deni ti akoro abo mo tönē gbī ti akītētē 'ba möyi bo mo tönē ne. Lijē pili ti tɔmo kōzinni, Boko'ba na ki'di 'deni zinni.

³ Kina lijē koloma ɲɣi rɔ toba ɲgala 'ba Musa bɔ laja 'ba Boko'ba, ame gbī rɔ ɲgala 'ba kamölö 'bɔ'bi. Ame koba kiya te, “Nere Boko'ba tigo dɔ kiteli, ndɔbɔ ko'dɔ 'bī ga na kulöwö rɔ mbēmbē rɔ dɔ kiteli. Nere 'ba dɔ bilaka nime pili, kori 'bī na njo rɔ ma kodɔrɔ.

⁴ Yö ɲere, bɔtɔ mɔtɔ inza ame gɔ kö'bö kinza kere yi dē, kilēlu möyi yi dē gbī ne. Römöyi nī na ɲge kɔtɔ laka. Dɔ kupö bilaka nime pili ti kako kolɔdɔ bēri kōmōyi tilēlu yi. Römöyi lende laka ko'dɔ 'bī kinē mo ileme rōni 'deni.”

⁵ Di pötö mo 'deni tine na mo'ja kpadöri 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ame rɔ bi loma 'ba lende abo ne kurögö rōni 'deni yaga.

⁶ Kina malayika ma modɔmoriyö mo tönē ga ti sēyi mo tönē ga ne kɔdɔ ga ɲɣi yaga di yimo. Bɔɲgɔ kaɲmi ame kɔpɔ ɲɣi köbö rɔ töbö ne na lijē kolɔ 'deni me rōnni, lijē kudödu kpa dɔɲgɔ'do nni 'deni ti gasi ma köbököbö.

⁷ Kina yēri ma kɔtɔ di mi löngö yēri sowɔ tönē ga koza kita'ba yamo köbököbö ɲɣi pili kōzinni modɔmoriyö me lɔ ti ya 'ba Boko'ba bɔ tö'bö rɔ ɲburuɲburu yimo.

⁸ Kina kötu 'ba löbu abo 'ba Boko'ba ti tigo dɔ

kiteli abo kanyo ṅgĩ koso mĩ rō löbu abo mo nima. Tine boto inza kodo kpe titi yimo tine 'jaa ṅbö odo seyĩ 'ba mĩ kita'ba 'ba malayika modomoriyö naga nima kote rönni 'deni.

16

Kita'ba Modomoriyö

¹ Kina muwö birö kudu ṅgĩ rō ma kembe di mĩ rō löbu 'ba Boko'ba kilende zi malayika ma modomoriyö naga nima, iya te, “Arike todo ya 'ba Boko'ba di mĩ kita'ba naga nima mĩ doliṅo.”

² Kina malayika ma dogba mo kari ṅgĩ kodo wa 'ba mĩ kita'ba ma 'ba bo mĩ doyyai. Kina 'böṅö ma kënyë ame to'ö mo ṅgĩ rō mbembë ne kodowe ṅgĩ tonyo ya ma ti möyĩ kuruku tönë ga rönni kilëlu akoro mo ne.

³ Kina malayika ma mĩ riyö mo kari kodo wa 'ba mĩ kita'ba ma 'ba bo ṅgĩ mĩ mini löbu. Kina mini kuyĩ rönni ṅgĩ rō roma kozo roma 'ba di rō töku tara, kina wa pili 'ba mĩ mini köle ṅgĩ kote dönni yaga.

⁴ Kina malayika ma mĩ mota mo kari kodo wa 'ba mĩ kita'ba ma 'ba bo ṅgĩ mĩ yöpö ni ti daa kina kuyĩ rönni ṅgĩ me rō roma.

⁵ Kina muwö malayika ame rō bo tongo go mini ne ṅgĩ koloma rō tiya mo tégë, “Ni bo ame kedi giri nime, gbĩ molo tönë di bi tisaki mo ne, odo karama 'bi nime 'deni ṅgĩ njo rō ma kodoro dönni.

⁶ Odo 'deni ṅgĩ ko tara dönni römöyĩ lijë na koja roma bo lende laka 'bi ga ti bo kumë lende mo ga. Kina me ki'di roma 'deni zinni tuwë mo.”

7 Kina muwö birɔ kudu di mi bi 'ba akumu iya te, "Nere Boko'ba tigo dɔ kiteli, burë ko'dɔ 'bi na ngi pili rɔ ma kodɔrɔ."

8 Kina malayika ma mi sowɔ mo kari kodɔ wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi kɔmɔ kada. Kina ki'di tigo ngi zi kada torɔ bilaka ti pa'do ma kututu.

9 Oro bilaka naga nima ti pa'do kututu nima, kina lijë kebe ngi togbɔki möyi Boko'ba bɔ dɔ sëyi naga nima. Tine pele lijë ilagi nduwë 'biri toto dönni di mi lende kënyë gbï tilëlu bo gɔ löbu abo nime.

10 Kina malayika ma mi muyi mo kari kodɔ wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi dɔ kitï 'ba kuruku tönë, kina mandölu kutu'bö dɔlinɔ 'bëni ngi. Kina bilaka koloma ngi rɔ tunyi kpënni di zi wa ma këdi kɔ'ɔ mi yida rönni.

11 Kina lijë kebe ngi togbɔki Boko'ba ame mitɔrɔ ne, römöyi gɔ tɔ'ɔ 'ba yida rönni gbï ti 'böñö mo ga. Tine pele lijë ilagi nduwë 'biri toto dönni di mi lende kënyë ko'dɔ 'bënni ga.

12 Kina malayika ma mi modɔkɔtɔ mo kari kodɔ wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi yöpö dɔ kilëbi 'ba Epurate. Kina mini mo kulöku ngi 'doyi 'dɔ kilenɔ kəri ndö zi bɔ dɔlinɔ ni ma këdi kako di yibi.

13 Kina mo'ja bikoro mota ko'de rönni ti nyɔ'dɔ kɔdɔ ngi di mi kpa maronɔgo tönë, gbï di mi kpa kuruku tönë kina gbï di mi kpa bɔ kumë lende ma dɔ kindëndë mo.

14 Bikoro naga nime na rɔ bɔ laja 'ba Satani ga ame këdi ko'dɔ gɔ koto ne. Kina lijë kari ngi zi bɔ dɔlinɔ pili 'ba mi dɔyayi nime to'de lijë pili

kako bi koto kpa ya ti Boko'ba tigo do kiteli mi kada ma nburunburu abo.

15 “Ne uwöke ti, medī mako ngi tugu'du kozo bo 'bögo naga tara. Bo ame kö'bö ro ma kongo bi ndo ti bonggo abo ga ne kina laka, romöyi kinza bo kari ra yaga komo bilaka ro go nbululu ro, ro kaya.”

16 Kina bikoro mota tone ga kototo bo dolingo 'ba dayayi nime ngi pili mi go bi moto kideki moyi mo ro kpa Yudayi ro Aramegido.

17 Kina malayika ma mi modomoroyo mo kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi lili. Kina biro kudu ngi ro ma kembe di mi ro lobu 'ba Boko'ba di mi kiti mo, iya te, “O'do 'deni kote.”

18 Kina toro kebi ngi kunyi kapi ro ma koriki gbi ti kizikizi ma kinza kiya. Kine kizikizi ma te ako de gba bilaka ko'ja di mi dayayi nime. Akiyaya mo ngi ro ma kenyē ro do kiteli.

19 Kina gawo do kilēbi tone konye mini ngi bi mota, kina kurö gawo lobu 'ba mi dayayi nime ngi pili yaga. Lende 'ba Babele do kilēbi tone udolu de di do Boko'ba, kina bo ki'di Babele ngi ko kinene ya kata kozo wowo abo tone.

20 Kina dootu ni kote ronni ngi kolu yaga, kurungu ni ti doku ni pili kinda de kpe.

21 Kina 'de'di gbogburögbö ki'di tila'ba ngi kako beri do bilaka di mitoro. Jo 'de'di mo naga nima koto tirindi mo kilo kuluku koto. Bilaka naga nime lije oloma ngi ro togboki Boko'ba go gomo 'ba 'de'di nima, romöyi gomo mo enye 'deni ngi ro do kiteli.

17

'Ja Yëri Mbëmbë

¹ Kina malayika ma koto di mi löngö ya ma modomoriyö ti kita'ba tönë ga kako kilende zö, iya te, “Ako 'do mileme karama ma kedi kodo do 'ja yëri mbëmbë, gawo do kilëbi tönë kpa mini löbu ne ziyi.

² Loko na bo dolingo 'ba mi doyyayi nime ko'do yëri 'deni me tini. Kina me layi 'ba yëri mbëmbë 'bëni ga komono do kupö bilaka 'ba mi doyyayi nime 'deni ngi pili ro gomo.”

³ Kina Nyi Koto Laka kinda'ba ma ngi mbi na malayika tönë kombi ma ngi koto ma kari yi mökö. Di yayi na mo'ja 'ja moto ngi koloma 'deni go kuruku kasi moto toro. Kuruku mo möyi ti'ja 'ba ro Boko'ba na kugu ngi pili kote yida romo ga. Domo nbö modomoriyö, kazo mo 'butë.

⁴ 'Ja mo nima usu ro kinë bonggo kasi ma kele kozo oto 'ba nere naga na roni. Kina loko kiyada roni 'deni ngi ti a 'ba tele ma ko'do di mi yamo köbököbö naga ti lele ma ndögö kitigo naga ti nyileki ni. Tine kosu yamo köbököbö na loko kinda'ba közini lo ti a ma kënyë 'ba ndoro 'ba yëri 'bëni ga.

⁵ Kina ugu möyi mulugu 'deni kpa dönü yayi kozo a nime te, “Babele do kilëbi, ma 'ba yëri ni ti a ma kënyë 'ba mi doyyayi nime.”

⁶ Tine monggo 'ja mo tönë, roma bo lende laka ni ti roma ya ma köle mi kori 'ba lende 'ba Yësu naga omono loko 'deni ngi ko'do loko kozo layi tara.

Kina odo mo'ja loko 'deni tara tine, lende 'bëni igayi ma ngi.

⁷ Tine malayika nima ënyī kititi ma, iya te, “I'di lende mo kigayi yi gɔ wa'di? Ti miyētī mī 'jo 'ba lende mulugu 'ba 'ja nima ti kuruku nima kombi nī ne 'basi zīyī, kuruku nima dɔmo modɔmorīyō kazo dɔmo 'butē ne.

⁸ Kuruku nima ko'ja ne bo oloma pa bine tine le'jete bo inza kpe. Kina bo ti kɔdɔ 'jaa 'böwu yaga di mī gō kalo kinza kota bīcī mo dē tōnē gɔ bo kari ŋgī mī gɔ bi ame 'dɔ kiyōlu bo teyi ne. Bilaka lesi 'ba mī dɔyayi nime ame ga kugu möyī mo dē mī buku 'ba didī mɔlo di bi tisaki 'ba dɔliŋɔ nime ne, ti kɔtɔ ŋgī rɔ gönnī ɔdɔ lijē ko'ja kuruku nime. Römöyī bo oloma tōnē pa bine, kina me bo inza kpe tine gɔ bo kɔdɔ 'böwu.

⁹ Ame i'di 'deni toma akikali timo di mī dɔ bilaka. Dɔ modɔmorīyō naga nima kina rɔ kurungu modɔmorīyō ame ga 'ja nima koloma dɔmo.

¹⁰ Kina lijē na gbī rɔ bo dɔliŋɔ ma modɔmorīyō. Tine ma muyī mo ga inza kpe, ma kɔtɔ na ŋge kēdī. Ma kɔtɔ mo ako dē gba. Ne ɔdɔ bo kako bo ti koloma ŋge mbowa.

¹¹ Kuruku mo tōnē koloma pa bine kinza kpe le'jete ne bo na rɔ bo dɔliŋɔ ma mī modɔmota mo. Bo rɔ ma kɔtɔ di mī löngö ma modɔmorīyō naga nima tine bo ari 'deni mī bi ma 'dɔ kiyōlu bo teyi.

¹² Kazo 'butē naga nima ko'ja ne, bo dɔliŋɔ ma 'butē ame ga gba kinda'ba kītī dē ne na. Tine kītī 'bēnnī lijē ti kinda'ba ŋge ko'dɔ saa kɔtɔ ti kuruku nima.

¹³ Lijē ti kɔdɔ'bo rōnnī kɔtɔ tutī ti'di tigo ti közī kakpa 'bēnnī ga zi kuruku nima.

14 Lijë ti ko'do ya ti kamölö 'bo'bi, tine kamölö 'bo'bi ti ka'da lijë römöyï bo na ro ñere 'ba do ñere ni, bo doliño 'ba do bo doliño ni. Kina bo kösö go bo ga ame ga bo kigeli 'deni kö'bö ti mi këddi ne na ti këdi gbi ti bo mi aka'da nima."

15 Kina malayika nima kënyï kiya zö, iya te, "Mini löbu nima ko'ja 'ja yëri nima koloma kpamo ne na ro do kupö bilaka pili 'ba doliño nime ame ga kpamo ro gege ne ro go dokomali bilaka lesi pili.

16 Kazo 'butë nima ko'ja ne gbi ti kuruku mo nima ti kënyï to'ji 'ja yëri nima. Lijë ti kolö a 'ba röni ga me yaga kola loko ro go ñbululu. Lijë ti konyo yida ni konma loko yaga ti pa'do.

17 Römöyï Boko'ba na ki'di 'deni molo mi döki'di lijë 'do to'do ako'doko abo tara ti todo'bo rönni tuti ti'di tigo 'bënni zi kuruku nima tinda'ba kitï ñbö kote lende 'ba Boko'ba kömö do 'bö mo.

18 'Ja nima ko'ja ne loko na ro gawo do kilëbi ame kind'a'ba közi kakpa 'ba do bo doliño 'ba mi doyyayi nime pili ne."

18

Tulöru 'Ba Babele

1 Di pötö mo na mo'ja malayika motö këdi kako bëri di mitorö. Bo na ro bo közi kakpa ma do kiteli. Kina ro löbu abo töbö mo kiyopö mi doyyayi nime ngi pili ñbenbilenbe yaga.

2 Kina bo kënyï kapi ngi ro ma kembe, iya te, "Inza kpe, Babele do kilëbi tönë loko ulöru 'deni. Ola loko 'deni ngi le'jete ro ti'börö 'ba dokomali

nöki pili, ti dɔkomali wa ma kënyë naga ti yali ma kënyë ame ga bilaka ko'ji kinë mo ne.

³ Römöyï dɔ kupö bilaka 'ba dɔliŋɔ nime pili uwë layi kata mbëmbë 'ba yëri 'bëni nima 'deni. Bɔ dɔliŋɔ 'ba mi dɔyayi pili ö'dö 'deni tïni. Bɔ ndögö ma löbu naga 'deni pili rɔ mɔri di zi wa konya 'bëni ga."

⁴ Kina muwö birɔ mɔtɔ 'böwu di mitorɔ, iya te, "Kpe bilaka ma ga, ɔdɔke yaga di minï, kinza kebe konyɔnyɔke rɔye ra gbï mi lende kënyë 'bëni naga nima. Römöyï kinza gomɔ mbëmbë nime këdi kodo dönï ne mɔtɔ mo ga kari ko'ja ye ra gbï.

⁵ Lende kënyë 'bëni ulu dönï 'deni ɲbö kota mitorɔ. Akënyë ame ga lɔko ko'dɔ ne lende mo udölu dë du kɔtɔ te di dɔ Bɔko'ba.

⁶ Kina ti kpe malayika, ilekike gbï kopike zini kɔzɔ ame lɔko ki'di ne tara. Opike zini korake dɔmo teyi kpa wa ame lɔko ko'dɔ ne. Orosoke wowɔ ma kata rɔ dɔ kiteli zini mi kösu 'bëni kebe ma lɔko koloma ti'di mo.

⁷ Odɔke gomɔ rɔ mbëmbë dönï ti tileri kɔzɔ rɔ löbu ti wa konya tönë ga lɔko koloma ti'di mo bine ne tara. Lɔko oloma tönë bine tubötö rönï tiya mo ti dökï'di ni tégë, 'Ma na rɔ bɔ dɔliŋɔ. Ma makuru'bë na dë. A mɔtɔ rɔ monɔ 'ba tölë minza mudu.'

⁸ Gɔ kö'du mo na gomɔ naga nime ti kota kpëni 'deni pili mi kada kɔtɔ, gomɔ 'ba tölë ni ti monɔ ti 'bö sëyi. Kina ti koŋma lɔko kulötö yaga ti pa'do. Römöyï ɲere Bɔko'ba ame ko'dɔ burë 'bëni ne bo na ti tigo dɔ kiteli."

⁹ Kina ɔdɔ bɔ dɔliŋɔ 'ba mi dɔyayi tönë ga kö'dö tïni lijë konyɔnyɔ rönni gbï tïni tonyo wa

mbëmbë 'bëni tönë ga ne ko'ja kötu 'ba dönï 'deni loko këdi kilanma tine, lijë ti kudu ngi konyo kökö göni.

¹⁰ Tikere 'ba gomɔ löbu nime kodɔ 'deni dönï ne ti kinda'ba lijë 'deni ngi lijë kɔɔ ɳbɔ caki rɔ ma kɔwɔ kudu kiya te, “Bu'bu, bu'bu, yö Babele gawo dɔ kilëbi gawo 'ba tigo tönë, ora kpëyi 'deni ngi mi saa kɔɔ.”

¹¹ Bɔ ndögö ma löbu 'ba mi dɔyayi ni ti kudu ni römöyi bɔtɔ mɔtɔ inza kpe ame 'dɔ kugö wa 'ba ndögö 'bënni ga,

¹² ma kɔɔ yamo köbököbö ni sitëri ni lele ma kele ndögö mo kitigo kulöwö naga ti tiyi nyileki ni ti bɔngɔ kumöru ma kele kulöwö naga ti ma kinë 'beri'beri naga, ti ngëri ma kato kele naga ti dɔkomali wa ame ga pili kilenɔ di mi kpa kë'dë ni ti ngëri ma ndögö kitigo naga ti 'bilëni ni ti yamo ni ti kulugbi döku ni

¹³ ti dɔkomali wa ma kato kele naga ti layi ni ti 'bu ti ruzu ni ti nyönyu ti sa ni ti kamölö ti kosani ni ti aribiya 'ba gomo ga, gbi ti atoli ni.

¹⁴ Kina lijë bɔ ndögö löbu mo naga tönë ti kënyi 'böwu gbi kiya zinï te, “Wa tönë kombi dökï'di yi gomo ne inza kpe ololɔ yi 'deni. Wa 'ba mɔri 'bi ti a köbököbö 'bi tönë ga inza kpe nati ololɔ yi 'deni, inza ko'ja komɔ mo kpe.”

¹⁵ Bɔ ndögö mo tönë ga kugö wa naga nime mökö ko'ja mɔri di zinï ne, ti kɔɔ ɳbɔ mökö di zi tikere 'ba gomɔ nime ko'ja ni 'deni ne. Lijë ti kudu kulöri konyo kökö,

¹⁶ kiya te, “Bu'bu, bu'bu, yö gawo dɔ kilëbi, ni tönë kö'bö tusu bɔngɔ ma kele kulöwö kinë kumöru naga röyi kö'bö tilaka di zi yamo ma

köbököbö ni ti lele ma ndögö kitigo naga ti tiyi nyileki ni ne.

¹⁷ Məri mbëmbë ma kozo a nime te kote domo ngi yaga mi saa koto?"

Bö kugë sorope 'ba dö mini löbu ni ti ya ame ga pili yimo kedi kilingere kebe dö mini löbu kö'bö rö bi 'ba tonyo kpenni ne ti korö caki rö ma kowo,

¹⁸ tonjo kötu 'ba döni löko kedi rö tilanma. Lijë ti kopapa kiya te, "Gawo mato inza molo di bi tisaki mo kozo gawo dö kilëbi nime."

¹⁹ Kina lijë ti kunzö buruku kodö dönni ti monö konyo kökö kulöri kiya te, "Bu'bu, bu'bu, ni gawo dö kilëbi tönë bö kugë sorope löbu ni kö'bö to'ja a 'ba məri di miyi to'dö rönni timo rö bö məri ne, ni na kitiko yi ngi yaga mi saa koto te?"

²⁰ Kina iliyake ti kogorake göni kpe mitoro ni. Kina iliyake ti kogorake göni kpe bö lende laka ni, bö laja 'ba Kurisitö ni ti bö kumë lende ni. Böko'ba odo karama 'deni ko döni kozo kori ma tönë löko koloma to'dö ye timo ne.

²¹ Di pötö mo na malayika tigo dö kiteli mato kombi toto löbu mato mbiri kozo toto kuwu ndöwu ma löbu naga nima tara ngi ku'du mi mini löbu. Kina bö kiya te, "Ti kinda'ba Babele gawo dö kilëbi nima ti mi kata ma kozo a nime ku'du kila'ba beri kinë mo kinda de kpe.

²² Inza kuwö birö ngala 'ba lonjo ni ti birö tomo ti more ti tototi kpe di miyi. Inza ko'ja bö miri 'ba a mato kpe di miyi. Inza kuwö birö ndöwu kpe di miyi.

²³ Pa'do 'ba lamba inza köbö kpe miyi. A mato rö birö 'joko ni ti 'ja la'ja inza kuwö kpe di miyi. Bö ndögö 'bi ga na 'deni rö abi'de mi dolinjo nime

pili. 'Bosi 'bī na me kiyölu bilaka 'deni me yaga di mī kori ma laka.

²⁴ Loko gawo nime na ko'ja roma bo kumë lende ni ti bo lende laka ni di minī, roma bilaka ame ga pili kupö mī doliŋo bine ne."

19

Kada Löbu 'Ba Kamölö 'Bə'bi

¹ Di pötö mo na muwö birö kudu ngi mitorö kozo birö mugu tindi 'ba bilaka ma konzi naga tara kedi kulöri kiya te, "Aléluya! Konyi ti rö löbu ti tigo na pili rö 'ba Boko'ba ze.

² Burë ko'do abo na laka rö ma kodoro. Bo odo karama 'deni do 'ja yeri mbembë do kilëbi tonë koloma tirasi mī doliŋo ti yeri 'beni ne. Bo opi dokolo bo laja abo ga ame loko kupö ne 'deni ko di roni."

³ Kina lijë kulöri 'böwu timo, kiya te, "Aléluya! Kötü 'ba pa'do ame konma ni ne anyo 'deni nduwë kari torö rö nburunburu."

⁴ Kina löbu 'butë riyö domosowo tonë ga ti yeri sowo mo tonë ga kolodo ngi beri tilëlu Boko'ba, bo ame koloma 'deni do kiti ne. Lijë kulöri timo iya te, "Amini! Aléluya!"

⁵ Kina birö kudu ngi di komo kiti tonë, iya te, "Rö goye kpe bo laja abo ga pili ma titi ti ma löbu ame kerekë bo Boko'ba ze nime 'deni ne, ilëluke bo."

⁶ Kina muwö birö motö ngi kudu gbi 'böwu kozo birö mugu tindi ma kinza kiya naga tara, kozo bituru 'ba mini ma kembe kozo birö torö kapi rö ma koriki ame rö ma kembe ne tara kulöri kiya te, "Aléluya! Nere Boko'ba ze tigo do kiteli na kinda'ba kiti 'deni.

⁷ Kina diliyake ti, ti mi këyi dubike go löbu do kiteli abo. Römöyi kada 'ba gbe 'ba kamölö 'bo'bi ömö 'deni. Kina 'ja la'ja mo ileño röní 'deni ndö.

⁸ I'di bəngɔ kele ma kɔpɔ 'deni zīnī tolo mo rönī." (Bəngɔ kele nime ileme lende laka ko'do 'ba bilaka 'ba Boko'ba.)

⁹ Kina malayika nima kënyi kiya zö, iya te, "Ugu lende nime, lijë ame ga kideki lijë 'deni tonyo gbe 'ba kamölö 'bo'bi nime ne lijë na laka." Kina bo kileki gomo gbī kiya te, "Ame na ro lende ma kodoro 'ba Boko'ba."

¹⁰ Go kö'du mo na molodo ngi bi ndi bo bēri tilēlu bo. Tine bo iya zö te, "Kinza ko'do dē, ma gbī ro bo laja lēpi yi gbī kozo löndö yi mato ga ama kinda'ba lende laka 'ba Yēsu nime 'deni ne. Boko'ba na kilēlu, römöyi Nyi Koto Laka na me ki'di lijë 'deni kinda'ba lende laka 'ba Yēsu nime kina bo na gbī ma ki'di yi tumē lende nime."

Mi Kēddi Ti Lende Laka

¹¹ Mo'ja mitoro kurögö röní 'deni ro gböñö kosani kañmi kodo 'deni komo ma yayi. Bo këki domo möyi mo ro Mi Kēddi ti Lende Laka. Burē ko'do abo ti ya abo pili ti lende kodoro mo.

¹² Komo bo öbö kozo pa'do. Bo ti agēñi 'ba löbu ŋbanj do bo. Bo ēdi ti möyi mato kugu yida ro bo ame boto mato kikali dē tine bo na ŋge kikali abo.

¹³ Bəngɔ abo ma bo kolo ro bo usu 'deni mi roma kosa röní ngi kote romo. Möyi bo na ro Lende 'ba Boko'ba.

¹⁴ Bo omomi bo ya 'ba mitoro 'deni go bo këki 'deni me do kosani kañmi ti bəngɔ kañmi ma kopo rönni.

15 Kina mbele ma kapa kɔɔɔ ɲɔɔ di kpa bo toga dɔ kupɔ bilaka 'ba dɔliɲɔ nime pili timo bɛri. Bo ti kinda'ba kitɔ koloma rɔ bɔ dɔnni ti pɛri yamo. Bo ti kuzi layi 'ba ya lɔbu 'ba Bɔko'ba tigo dɔ kiteli.

16 Ugu mɔyɔ 'deni rɔ bɔɲɔ abo gbɔ ti gɔlɔ bo kɔzɔ a nime te, "Bɔ dɔliɲɔ 'ba dɔ bɔ dɔliɲɔ ni, ɲere 'ba dɔ ɲere ni."

17 Kina mo'ja malayika mɔtɔ ɲɔɔ kɛdi kɔrɔ kɔmɔ kada. Kina bo kulɔri ɲɔɔ rɔ ma kembe kilende zi yali pili ame ga kɛdi kɔpu kebe tɔrɔ ne. Bo iya te, "Akoke, otɔtoke rɔye rɔ akonyo lɔbu 'ba Bɔko'ba nime.

18 Rɔmɔyɔ 'dɔ konyoke yida bɔ dɔliɲɔ ni ti yida bɔ dɔ bɔ kanya ni, yida kosani ni ti bɔ kɛki dɔmo mo ga ti yida bilaka pili, yida kole 'ba bɔ liɲɔ ni ti atoli ni kpaki, ma lɔbu kpaki ti ma titi."

19 Kina moɲɔ te, mo'ja kuruku tɔnɛ ɲɔɔ ti bɔ dɔliɲɔ 'ba mi dɔyayi ni ti bɔ kanya 'bɛnni ga kotɔ ga rɔnni 'deni tari to'dɔ ya ti bɔ kɛki dɔ kosani tɔnɛ ti bɔ kanya ma 'ba bo ga.

20 Tine na kinda'ba kuruku tɔnɛ ɲɔɔ di mi ya nima, liɲɛ ti bɔ kumɛ lende ma dɔ kindɛndɛ mo. Bɔ kumɛ lende nime bo na rɔ bɔ koloma to'dɔ gɔ kotɔ 'ba kuruku nima. Gɔ kotɔ naga nima na bo ku'bɔlu bilaka pili ame ga ti mɔyɔ kuruku nima rɔnni koloma tilɛlu akoro mo ne timo. Kina ku'du kuruku tɔnɛ ɲɔɔ ti bɔ kumɛ lende dɔ kindɛndɛ abo nima rɔ ma kididi mi pɔpɔ 'ba pa'do kɔbɔ ame di mi kulugbi dɔku ma kɛdi kilanma ne.

21 Bilaka 'bɛnni mo ga ote dɔmo 'deni pili yaga ti mbele tɔnɛ kɔɔɔ di kpa bɔ kɛki dɔ kosani nima

ne. Kina yali kako ngi koloma titiri rönni ti yida lijë.

20

Nyori Kudödu Satani

¹ Kina mo'ja malayika mɔɔ ngi këdi kako bëri di mitorɔ. Bo ti mapata 'ba kpa gö kalo kinza kota bëci mo dë tönë közi bo ti kogba nyori kirindi mɔɔ.

² Kina bo kinda'ba maroŋgo bulöbu murë Satani bo susu tönë ngi bo kudödu ti nyori tönë 'dɔ koloma rɔ ma kudödu nbö kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö (1,000).

³ Kina bo ku'du Satani ngi mi gö kalo kinza kota bëci mo dë tönë kulöli kpamo ndiŋi teyi, kinza bo kebe ra gbï tu'bölu bilaka 'ba mi doliŋɔ nime. Tine 'dɔ kope bo 'jaa koloma nge mbowa rɔ dɔ ngölö di pötö kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö (1,000) nima.

⁴ Mo'ja kitï kiyija 'deni yayi kina ki'di közi kakpa 'ba to'dɔ burë ngi zi ya ame mo ga koloma 'deni dɔmo ne. Lijë na rɔ ya ame ga kupö lijë gɔ lende 'ba tiyëti kpa Yësu nime gbï gɔ lende 'ba Boko'ba ne, gbï ti ya ame ga kilëlu kuruku nima ala akoro mo dë kilagi tugu möyi mo kpa dönni ala dɔ konyo nni ne. Lijë na kindiŋi 'deni kɔdɔ yaga di mi tölë tinda'ba kitï nime kɔɔ ti Kurisitö 'dɔ toloma nbö kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö (1,000).

⁵ Kɔɔ töku ma laki naga nima indinji dë kɔdɔ yaga di mi tölë tine 'jaa nbö di pötö kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö nima ɔdɔ kote rönï 'deni. Ame na rɔ tɔdɔ 'ba töku ma dɔgba yaga di mi tölë.

⁶ Lijë ame ga kɔɔɔ mi tɔɔɔ 'ba tɔku ma dɔgba nime ne lijë na ti yëyi kɔɔɔ laka. Tölë ma mi riyö inza kpe ti közi kakpa dönni. Tine lijë ti koloma rɔ bɔ akumu 'ba Boko'ba gbɔ rɔ 'ba Kurisitö. Kina lijë ti kinda'ba kitɔ ngɔ koloma kɔɔɔ ti bo nbö kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö (1,000).

Ta'da Satani

⁷ Kina ɔɔɔ kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butë riyö nima kote rɔni 'deni na kedi kope Satani ngɔ yaga di mi maboso 'beni tonë.

⁸ Kina bo ti kari ngɔ tu'bölu bilaka 'ba mi dɔ kumu sowɔ 'ba dɔlinɔ nime pili. Dɔ kupö naga nima bo kedi kari tu'bölu mo ne na rɔ bilaka 'ba Gogo ni ti Magogo, 'dɔ bo kotɔɔ lijë ko'de kpa ya. Lijë onzi kɔɔɔ 'jɔ yayi lida 'ba kpa mini löbu.

⁹ Lijë ɔɔ kari kogba mi dɔyayi pili lijë kuru dɔ taya 'ba bɔ kanya 'ba Boko'ba toko teyi gbɔ ti gawo löbu mo tonë bo kɔ'ɔ kulöwö ne. Tine pa'do olɔɔ ngɔ kako bəri dönni di mitɔɔ kina kote dönni ngɔ pili yaga.

¹⁰ Kina kinda'ba Satani mo tonë ku'bölu lijë ne ngɔ ku'du mi pöpö 'ba pa'do ame kedi köbö ti kulugbi doku ma kedi kilanma ne. Pa'do tonë ku'du kuruku tonë ti bɔ kumë lende dɔ kindëndë mo yimo ne na. Ti ki'di lijë nduwë koloma tonɔɔ yayi kote kada kote korɔndɔ nbö rɔ nburunburu.

Kiti 'Ba Burë

¹¹ Kina mo'ja kogba kitɔ löbu kanmi mɔɔ ngɔ yayi ti bɔ mo dɔmɔ. Kina dɔyayi ni ti mitɔɔ kirina kuturu ngɔ bitɔ tɔ ne ga di zi kɔmɔ bo, ko'ja kinë mo ga dë kpe.

¹² Kina mo'ja tɔku ni kɔɔɔ 'deni kɔmɔ kitɔ yayi, ma titi kpaki ti ma löbu. Buku ni iteje yimo 'deni

yayi. Kina kiteṅe mi buku mōto ame rō 'ba didi ne ṅgi. Tōku pili odo karama domo 'bēyi 'ba bo mōto ko go ako'do 'bi ame koloma tōnē to'do mo kugu 'deni mi buku nima ne.

¹³ Kina ki'di koja tōku pili ṅgi, mini lōbu oja tōku ma 'ba bo ga ame mi bo ne ṅgi yaga, kina tōlē ni ti maliti koja tōku ma 'bēnni ga ame lijē kupō kēdi minni ne ṅgi gbī yaga. Kina koloma ṅgi todo karama dōnni 'bēyi 'ba bo mōto go ako'do 'bi ame koloma tōnē to'do mo bine ne.

¹⁴ Kina ku'du tōlē ni ti maliti ṅgi mi pōpō 'ba pa'do. Pōpō 'ba pa'do nime na rō tōlē ma mi riyō.

¹⁵ Odo ni mōto ko'ja mōyi yi dē kugu 'deni mi buku 'ba didi nima, u'du yi ṅgi mi pōpō 'ba pa'do nima.

21

Mitōro Ti Doyayi Ma La'ja

¹ Kina mo'ja mitōro ma la'ja ni ti doayayi ma la'ja ṅgi. Mitōro ma dogba ti doayayi ma dogba tōnē ga iteli 'deni. Mini lōbu ni inza kpe.

² Kina mo'ja gawo Yerosalema koto laka ma la'ja ṅgi kēdi kako bēri di mitōro di zi Boko'ba, kiyada 'deni kele kozo 'ja la'ja ame kiyada rōni 'deni ti boṅgo ma kele toda do mē'dē ne tara.

³ Muwō birō kudu rō ma kembe di komo kiti 'ba Boko'ba, iya te, "Bi loma 'ba Boko'ba na 'deni ti bilaka lesi, bo ti koloma tinni. Kina lijē ti kēdi ṅgi rō bilaka abo ga. Bo Boko'ba ti kēdi ṅgi tinni ti gbagba bo. Kina bo ti kēdi ṅgi rō Boko'ba 'bēnni.

⁴ Bo ti kididi tolo 'doyi yaga di kōmōnni. A mōto rō tōlē ni ti monō ti tileri di kpa a ma ko'ō

inza kpe nati. Römöyï lijë wa ma molo naga nima iteli 'deni."

⁵ Kina bo koloma do kitï mo tönë kënyï kiya te, "Mëdi mo'do wa me ro ma la'ja."

Kina bo kileki 'böwu kiya zö tégë, "Ugu wa nime bëri. Römöyï lende naga nime na ro ma kodoro 'do ki'di do gomo."

⁶ Bo iya zö te, "O'do 'deni kote. Ma na ro tisaki mo ti tote mo. Bo ame ti koda mini ne ti mi'di mini zi bo di mi mini 'ba didi bo kuwë ro ma sari kinza topi oto gomo.

⁷ Bo ame ka'da wa 'deni ne bo ti kinda'ba wa la'ja naga nime ngï pili. Ti mëdi ngï ro Boko'ba abo kina bo ti këdi ngï ro kole ma.

⁸ Ne bo tikere ni ti bo kilagi lende ma ni ti bo do gege ni ti bo közi roma ni ti bo yëri ni ti bo kata ni ti bo akoro ni ti bo bëti ni pili, go bi 'bënni na ti këdi mi pöpö 'ba pa'do köbö ti kulugbi doku ma këdi kilaŋma nime 'dë. Ame na ro tolë ma mi riyö."

Yerosalema Koto Laka

⁹ Malayika ma koto di mi löngö ya ma modomorïyö tönë ga pa ti kita'ba közinni pili lo ti sëyi ma nburunburu ne, ako kiya zö te, "Ako mileme 'ja la'ja 'ba kamölö 'bo'bi ziyi."

¹⁰ Kina Nyi Koto Laka kinda'ba ma ngï mbi na malayika nima kombi ma ngï do doku löbu kakpa to ne. Kina bo koloma ngï tileme gawo Yerosalema koto laka ame këdi kako bëri di mitoro di zi Boko'ba ne zö.

¹¹ Romo ilaka ngï ro tilaka di zi bi koro 'ba löbu 'ba Boko'ba. Töbö mo ngï ro do kiteli kozo 'ba

ɲbɛlɛ ma kɔbɔ naga tara kɔzɔ kɪnɛ kilɪ'di 'dɔyɪ
kɔbɔ kɔzɔ 'dɛ'di tara,

¹² ti kogba reki kakpa toko rɔmo kpadɔri
mo ga 'butɛ dɔmoriyɔ, kina gbɪ ti malayika
'butɛ dɔmoriyɔ rɔ bɔ dɔmo ga pili rɔ kɔtɔkɔtɔ.
Kpadɔri naga nima pili 'butɛ dɔmoriyɔ ugu mɔyɪ
dɔ kupɔ 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yisarele tɔnɛ ga 'deni
pili teyi.

¹³ Kpadɔri naga nima rɔ mota mota pili gɔ dɔ
kumu sowɔ naga nima. Mota kapa kari yɪbi,
mota kapa dɔ tugbu, mota kapa dɔ ro'ɔ, mota
kapa dɔ tɔrɔ.

¹⁴ Reki nima o'ba rɔ to'ba ti dɔku kina
dɔku ame ga ko'ba gbɔndɔ mo dɔmo ɛdi 'butɛ
dɔmoriyɔ ame kugu mɔyɪ bɔ laja ma 'butɛ
dɔmoriyɔ 'ba kamɔlɔ 'bɔ'bi tɔnɛ ga 'deni dɔmo.

¹⁵ Malayika nima kilende zɔ ne bo ɛdi ti pɛri
yamo ma kɔbɔkɔbɔ kɔzɔ a 'ba tiyari wa. Bo
o'dɔkɔ tiyari gawo nima ti reki mo ti kpadɔri mo
ga timo.

¹⁶ Gawo nima rɔ dɔ 'baga rɔ ma koriya gɔ ma
kakpa mo gbɪ kɔzɔ gɔmo ma kɔ'bɔ. Malayika
nima iyari gawo tɔnɛ ɲgi ti pɛri 'ba tiyari wa
timo abo nima. Gɔ ma kakpa mo ti ma kɔ'bɔ mo
ɛdi mayile kuluku 'butɛ mota (1,500) kina takpa
mo gbɪ tara.

¹⁷ Malayika nima iyari reki mo gbɪ, tine takpa
mo ma kari tɔrɔ ɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu kuluku
kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butɛ gɔ akiyari 'ba bilaka.

¹⁸ Reki nima o'ba di mi dɔku kɪnɛ kilɪ'di 'dɔyɪ.
Tine gawo mo o'ba di mi yamo ma kɔbɔkɔbɔ
ame mo ɲgi ko rɔ gbagba mo ne, kɔbɔ kɔzɔ
mandara tara.

19 Gbondo reki 'ba ro gawo nima iyöru ti kiné doku ma kele naga. Gbondo ma dogba mo di mi doku kiné kili'di 'döyi. Ma mi riyo mo di mi doku kiné kese. Ma mi mota mo di mi doku kiné kumöru. Ma mi sowo mo di mi doku mato kiné mo ro ma kese kozo biliwa.

20 Ma mi muyi mo di mi doku mato kiné mo ro ma kumöru kilindekilinde, ma mi modokoto mo di mi doku mato kiné mo kozo gbeyi ma nbowo naga. Ma mi modomoriyö mo di mi doku mato kiné mo ro domi'bö'bö. Ma mi modomota mo di mi doku mato kiné mo ro ma kese 'diki'diki. Ma mi modomosowo mo di mi doku mato kiné mo kozo döwöru dogote tara. Ma mi 'buté mo di mi doku mato kiné mo ro ma kididi. Ma mi 'buté dokoto mo kiné mo di mi doku mato ro ma kese tiyotiyö. Ma mi 'buté domoriyö mo kiné doku mo ro ma kasi liyi.

21 Kpadöri 'buté domoriyö naga nima ose di mi nyileki pili ro gomo ro kotokoto. Kori miri 'ba mi gawo mo nima o'ba ti yamo köbököbö kilaka ngi kozo mandara tara.

22 Mo'ja rö löbu 'ba Boko'ba de kinda mi gawo mo nima. Römöyi nere Boko'ba tigo do kiteli ni ti kamölö 'bo'bi na 'deni yayi.

23 Gawo nima ititi lende 'ba kada ni ti nyepe ni de kpe 'do koyi go bi yimo. Römöyi ro löbu 'ba Boko'ba iyopo yimo 'deni ngi nbenbilenbe yaga. Kina kamölö 'bo'bi na ro lamba mo.

24 Do kupö bilaka pili ti kilingere go bi kopo mo. Kina bo doligo 'ba mi dayayi ni ti ko'de wa 'ba mori 'benni ga yimo.

25 Kpadöri 'ba ro gawo nima ö'bö ngi nburu ro gböngö kote kada römöyi korondo inza yayi.

²⁶ Rɔ löbu 'ba bilaka pili ti mɔri mo ga ti ko'de mi gawo nima.

²⁷ Tine wa ame ga rɔ ti'da ne inza kɔɔ du kɔɔ te mi gawo nima. Kina gbi bɔ bɛti ni ti bɔ lende kɛnyɛ ni inza kɔɔ du kɔɔ te yayi. Tine ya ame ga ŋge kugu möyi mo 'deni mi buku 'ba didi 'ba kamölö 'bɔ'bi ne na ti kɔɔ.

22

¹ Kina malayika nima kileme yöpö 'ba mini 'ba didi ŋgi zö. Yöpö mo nima ŋgi rɔ ma köbö kilaka kɔɔ mandara tara kedi kɔɔ di ndi kiti 'ba Boko'ba ni ti kamölö 'bɔ'bi

² kari mi kori miri ma löbu 'ba mi gawo tönë. Ngëri 'ba didi ɔɔ kebe kapa dɔ kulöngö yöpö nima kpaki riyö. Ame kö'bö tana ŋgi nduwë rɔ kɔmɔ nyepe. Mbili mo ga na rɔ a 'ba tileŋo dɔ kupö bilaka 'ba dolinɔ nime.

³ A mɔɔ ma ti sönö inza kpe nati.

Kiti 'ba Boko'ba ni ti kamölö 'bɔ'bi ti kedi ŋgi mi gawo nima. Kina bɔ laja abo ga ti kumötu bo ŋgi.

⁴ Lijë ti kɔŋɔ kɔmɔ bo kina möyi bo ti kedi ŋgi kpa dönni.

⁵ A mɔɔ rɔ korɔndɔ inza kpe. Lijë inza kpe kititi gɔ a mɔɔ rɔ pa'do 'ba lamba ni ala bi kɔɔ 'ba kada. Römöyi nere Boko'ba ti kiyɔɔ bi zinni. Kina lijë ti kinda'ba kiti ŋgi lijë koloma rɔ ŋburuŋburu.

Tako 'Ba Yësu

⁶ Malayika nima iya zö te, “Lende naga nime rɔ ma laka 'dɔ ki'di dɔ gɔmɔ. Nere Boko'ba bɔ ki'di Nyi Kɔɔ Laka zi bɔ kumë lende abo ga bo

na me koja malayika abo 'deni 'dɔ kileme wa ma kēdī ko'dɔ rōnī gīrī naga nime zi bɔ laja abo ga.”

7 Yēsu iya te, “Uwōke, mēdī mako gīrī nime. Lijē ame ga kinda'ba lende kumē nime kugu mī buku nime bine ne na laka.”

8 Ma Yowani, ma na muwō wa naga nime mo'ja gbī pili. Kina ɔdɔ muwō 'deni mo'ja gbī tara tine molɔdɔ ngī bērī bi ndī malayika nima kileme wa naga nime zō ne tīlēlu bo.

9 Tine bo ileki kiya zō te, “Kinza ko'dɔ dē. Ma gbī rɔ bɔ laja lēpī yī mɔtɔ, gbī kɔtɔ ti lōndō yī ama ga bɔ kumē lende ni ti ya ame ga pili kinda'ba lende 'ba mī buku nime ne. Boko'ba na kilēlu.”

10 Kina bo kēnyī kiya zō tēgē, “Kinza kusu dɔ lende kumē naga nime mī buku nime ne dē, rōmōyī kada mo ɔwɔ dē kpe.

11 Bɔ ame kēdī ko'dɔ wa ma kēnyē ne i'dike bo ko'dɔ abo nduwē. Bɔ ame rɔ ti'da ne i'dike bo kō'bō nduwē tara. Bɔ ame kēdī ko'dɔ lende laka ne i'dike bo kō'bō nduwē to'dɔ mo. Bɔ ame kɔtɔ laka ne i'dike bo kō'bō nduwē kɔtɔ laka.”

12 Yēsu iya te, “Uwōke, mēdī mako gīrī nime. Mēdī mo'de kpa kōzī ma ga tō ti'di mo ziyī bɔ kɔtɔ kɔzɔ wa ame nī bɔ mo ko'dɔ ne tara.

13 Ma na rɔ tisaki mo ti tote mo, dɔgba mo ti ŋburunburu mo.”

14 Ya ame ga kurōgō bɔŋgɔ 'bēnnī ga 'deni kɔpɔ ne na laka. Lijē na ti kēdī ngī ti kōzī kakpa tonyo dōngērī 'ba dīdī nime gɔ lijē kɔdɔ di kpadōrī kari mī gawo nime.

15 Tine bɔ lende kēnyē ni na ti kēdī 'bēnnī kebe gōnyī gawo nima yaga yayi. Lijē bɔ kata ni ti bɔ yērī ni ti bɔ kōzī roma ni ti bɔ akoro ni ti ya ame

ga rɔ bɔ kɔ'ɔ to'dɔ bɛti ne, lijë na 'bɛnni yaga yayi.

¹⁶ “Ma Yësu, moja malayika ma 'deni tuwöwö lende naga nime ziye mi kanisa. Ma na rɔ kupö Dawidi. Ma na rɔ tɔro bi kɛzɛ ame köbö kilaka kulöwö ne.”

¹⁷ Nyi Kɔtɔ Laka ni ti 'ja laja tönɛ iya te, “Ako.”

Kina i'dike bɔtɔ ame pili kuwö lende nime ne kiya te, “Ako.”

Bɔ ame ti koda mini ne i'dike bo kako. Bɔ ame kɔ'dɔkɔ ne i'dike bo kako kogba kpa közi ki'di rɔ ma sari nime ame rɔ mini 'ba didi ne.

Ndose Ma Nburunburu

¹⁸ Ma Yowani, mi'di kɔmɔ kandi mo zi bɔtɔ ame ga pili kedi kuwö lende kumɛ naga nime kugu mi buku nime ne. ɔdɔ bɔ mo konzo lende mɔtɔ dɔmɔ, Bɔko'ba ti konzo dɔ gomɔ ma 'ba bo gbɛ teyi kɔzɔ sɛyi ame kugu mi buku nime bine ne.

¹⁹ Ne ɔdɔ bɔ mɔtɔ kogba 'ba bo a mɔtɔ yaga di kɔmɔ lende kumɛ naga nime kugu mi buku nime bine ne, Bɔko'ba ti kogba közi kakpa 'ba tonyo döngɛri 'ba didi 'ba bo ti közi kakpa 'ba toloma mi gawo kɔtɔ laka nime gbɛ yaga di zi bo kɔzɔ ame kugu mi buku nime ne tara.

²⁰ Bo bɔ ma kodɔ kpa bo kuti gɔmo mo iya te, “Yë, mɛdi mako giri nime.”

Kina miya te, “Amini! Ako ti nɛre Yësu.”

²¹ Lende këyi 'ba nɛre Yësu koloma ti bilaka 'ba Bɔko'ba ga pili. Amini!

Jur Mödö
Jur Modo: Ndose Kodo Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tодо
to Lömu La'ja 'Ba Yösu Kurisito Nere Ze New
Testament+

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Jur Mödö

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

4cdbc69b-5207-55d8-8df2-e743cba8dc07